

مذاکرات مجلس شورای ملی

صورت مشروح مذاکرات مجلس روز پنجشنبه (۳۰) آبان ماه ۱۳۴۷

فهرست مطالب :

- ۱- قرائت اسامی غائبین جلسه قبل .
- ۲- بیانات قبل از دستور بانو سعیدی - آقایان: دکتر وحیدنیا - منصور کلانتری - دکتر عظیمی - دکتر درودی .
- ۳- معرفی آقای مهدی بطحالی بمعاونت وزارت آموزش و پرورش بوسیله بانو فرخ‌روبارسای وزیر آموزش و پرورش .
- ۴- تصویب صورت جلسه .
- ۵- طرح گزارش يك فوریتى کمیسیون اصلاحات ارضی و تعاون روستائی راجع به استرداد اراضی واگذاری از زارعین معناد مواد مخدده و ارجاع به کمیسیون بهداشتی .
- ۶- تقدیم پنج فقره سؤال بوسیله آقای پز شکپور
- ۷- تقدیم يك فقره لایحه و يك فقره صورت دین بوسیله آقای معاون وزارت دارائی .
- ۸- طرح و تصویب گزارش کمیسیون امور خارجه راجع به موافقت نامه فرهنگی بین دولت شاهنشاهی ایران و دولت جمهوری ملی لهستان و ارسال مجدد بمجلس سنا .
- ۹- طرح و تصویب گزارش کمیسیون امور خارجه راجع به موافقت نامه همکاری فنی و علمی بین دولت شاهنشاهی ایران و دولت جمهوری فرانسه و ارسال مجدد بمجلس سنا .
- ۱۰- طرح و تصویب گزارش کمیسیون علوم و آموزش عالی دائر به تأیید اصلاحات مجلس سنا در لایحه قانونی تشکیل هیأت امنای دانشکده
- صنعتی (بلی تکنیک تهران) و ابلاغ بدولت .
- ۱۱- طرح و تصویب گزارش کمیسیون بهداشتی دائر به تأیید اصلاحات مجلس سنا در لایحه قانونی اصلاح ماده ۱۹ قانون طرز جلوگیری از بیماریهای آمیزی و بیماریهای واگیر و ابلاغ بدولت .
- ۱۲- طرح گزارش کمیسیون دارائی دائر به تأیید اصلاحات مجلس سنا در طرح قانونی بیمه اجباری مسئولیت مدنی دارندگان وسائل نقلیه موتوری زمینی در مقابل شخص ثالث و ارجاع مجدد بکمیسیون دارائی .
- ۱۳- طرح گزارش شورای اول کمیسیون دارائی راجع به اجازه واگذاری اراضی و ساختمانهای دولتی .
- ۱۴- طرح گزارش شور اول کمیسیون کار و امور اجتماعی راجع بمجازات بکارگماردن اطفال کمتر از دوازده سال در کارگاههای فرسافی .
- ۱۵- تقدیم يك فقره سؤال بوسیله آقای کریم بخش سعیدی .
- ۱۶- اعلام وصول و قرائت نامه مربوط بیک فقره لایحه قانونی از مجلس سنا .
- ۱۷- بیانات بعد از دستور آقای دکتر اسفندیار یگانگی .
- ۱۸- استرداد لایحه اصلاح تبصره ۵۱ قانون بودجه سال ۱۳۴۴ کل کشور بوسیله آقای معاون وزارت آب و برق .
- ۱۹- قرائت دستور و تعیین موقع جلسه بعد - ختم جلسه .

مجلس در ساعت نه صبح بریاست آقای عبدالله ریاضی تشکیل گردید

۱ - قرائت اسامی غائبین جلسه قبل

رئیس - اسامی غائبین جلسه قبل قرائت میشود (شرح زیر خوانده شد)

غائبین با اجازه - آقایان :

- دکتر عدل - فهیومی - پزشکی - زرگر زاده -
- دکتر عظیمی - عجم - دکتر خیر اندیش - اصولی - هدر
- ضاحیان - شیخ الاسلامی - دکتر خسروی کردستانی - اولیاء -
- دکتر صالحی - دکتر ضیائی - ازسنگانی - مهندس برومند -
- دکتر خطیبی - دانشمند - محدث زاده - پرفسور مخبر
- فرهمند - موفر - دکتر موثقی - بانو زاهدی - شاهده

غائبین با اجازه:

آقای دکتر رهنوردی

غائبین مریض - آقایان :

مجدد - مهندس فروهر - مهندس زنجانی - جاماسبی
دکتر عدل طباطبائی - فروتن

۲ - بیانات قبل از دستور بانو سعیدی - آقایان :
دکتر وحید نیا - کلانتری - دکتر عظیمی -
دکتر درودی

رئیس - نقطه‌های قبل از دستور را شروع میکنیم
خانم سعیدی تشریف بیاورند
نیره سعیدی -

افسر سلطان گل پیدا شد از طرف چمن
مقدمش یارب مبارک باد برسرو و سفن
باز گشت موکب مسعود شاهنشاه آریامهر را از
مسافرت نمر بخش عربستان سعودی و کوبت تهنیت عرض
میکنم
اگر در روز کاران گذشته سلاطین ماضی برای حل
اختلافات خود با همسایگان و تأمین نظریات و مقاصد خود
به قشون کشی و خونریزی متوسل میشدند و صلح و آشتی
را کسه بدان وسیله فراهم میآوردند اغلب ناپایدار و
زود گذر بود امروز شاهنشاه خردمند ما به نیروی رأی
صائب و تدبیر و صلح اندیشی اسان همزیستی مسالمت آمیز
و تفاهم بین المللی را با کشور های همجوار بطور پایدار

بواسطه حسن خاق و صفای طبیعت و مشرب نیک خود مورد
علاقه و مشایق دوستان بشمار قرار گرفته بود و در میان
افراد بپوسته سخن از ذوق و شعر او میرفت و همه جا به
نکی و تحسین از او یاد میکردند .

بامر که رهی لطمه ناگواری بعالم شعر و ادب امروزی
پرسش وارد آمد و از خداوند برای روح پاک او طلب آمرزش
میکند .

بشماره چشم تک تن کم و شمار خرد هزاران بیش
مجلس (احسنت)

رئیس - آفتی د کتر و جدیدنیا تشریف بیاورید

دکتر وحیدنیا - بنده با اجازه همکاران خواستم
جدیدنیه از وقت مقدس مجلس را به بیان نثر گذاشت نمی
چند روز بعد و دانش که اخیراً چهره در نقاب خاک
کشیدند بگیرم

بائیز اسما برای شعر و ادب فارسی مانهز او غم افزا
بود خزان طبیعت باخزان شعر و ادب درهم آمیخت و پنج تن
ز بعد از کن فر هنگ و هنر مملکت ما را با خود بیدار
بسی برد

سند حسین مسرور نویسنده ده نفر قزلباش و شاعر
گرفته معاصر و گوینده شعر :
گرسنه هنر اصفهان

ای بهر سز مرم چشم جهان
چشم از جهان فرو بست و استاد هم زاد نقاش چیر دست
بمن کسیکه استاد همائی در باره اش گفته است :

آفرین بر قلمت ای بهزاد

که بتصور جمادی جان داد

نقد افیم سخن آرائی

زیبند داعیه یکتا بی

نش طرح نو انداخته ای

مکتب تازه ز خود ساخته ای

سند کلک تو آبی ز حیات

که دهد جان به جمادی و نبات

چون بسر لوحه اهل هنری

بر سر لوح هنر جلوه گیری

گر چه بسیار بود اهل هنر
هست در کارتو آثار دگر
درفن خوبشتم استادی تو
تالی مانی و بهزادی تو ...

ابن استاد نیز چهره در نقاب خاک کشیده و یک دنیا ذوق
و هنر در دل خاکدان تیره جای گرفت دبیری نپایید که فرات
مردی که عمری را در کار شعر و شاعری گذرانده و صدها
تن شاعر باذوق تربیت کرده بود جهان را بدرود گفت و
داغی تازه بر بیکر شعر فارسی نهاد .

طرف يك هفته اخیر نیز مصیبتی بس بزرگ با مرگ
دو استاد شعر و ادب یعنی رهی معیری و ابراهیم پور داود
بر فرهنگ و ادب فارسی وارد آمد .

من رهی غزل سرای باذوق ویر احساس معاصر را چند
روز قبل از مرگش در بستن مرگ و بیماری دیدم رهی از
رنج و درد در عذاب بود و از مرگی که میدانست هر چه
زود تر مرگ جانش را از هم خواهد گسست اندیشناک مینمود
باو گفتم آیا کاری که انجام آن در عهد دوستان باشد داری؟
گفت نه . همه را بخدا می سپارم و سپاس فراوان از
عنایت شاهنشاه و شهبانو دارم که مرحمت فرموده اند
و هزینه معالجاتم از طرف دربار شاهنشاهی خواله و پرداخت
میشود .

رهی از شاعران نخبه و برگزیده معاصر ایران بود . وی
ذوق نقاشی و موسیقی نیز داشت و با هردو این هنر آشنا بود
او در خانواده ای سرشناس ، در سال ۱۲۸۸ شمسی در تهران
چشم بجهان گشود از طرف پدر نواده مشیر الممالک
نظام الدوله و از طرف مادر نوه میرزا عباس خان قوام الدوله
تفرشی بود وی از او جوانی با شعر و هنر آشنا شد و تا
دم آخر حیات دست از آن نکشید . سالها بنام های مستعار
«شاه بیرون» و «زلفخه» اشعاری درجراید تهران از او
چاپ میشد . رهی در کشورهای همجوار مخصوصاً در
افغانستان و پاکستان بسیار شناس بود و در سوک او انجمن
روزنامه نگاران و شعرای افغانستان ابراز همدردی کردند و بر
سپاس ما افزودند . روزی که من بدیدنش رفتم دو قطعه
شعر بمن داد که یکی از آنها مکانه منظوم او با استاد
خلیلی افغانی بود و این هر دو شعر در مجله وحید بنده چاپ

شده است . رهی در شعر خود مرگیش را پیش بینی کرده و چنین میگوید :

دردا که نیست جز غم و اندوه یار من

ای غافل از حکایت اندوه بهار من

بردی گمان که شاهد معنی است ناشکیب

در انتظار خامه صورت نگار من

غافل که با شکنجه این درد جانگداز

غیر از اجل کسی نیکشد انتظار من

فرداست ای رفیق که از یازده های حل

افشان کنی شکوفه و گن بر مزاد من

فرداست کز تطاول گردون رود بیباد

تنها نه جان خسته که مشتی غبار من

با مرگ رهی شعر اصیل فارسی یکی از بهترین

پاسدازان خود را از دست داد با مرگ رهی این شعر مصداق

پیدا کرد که میگوید :

مرگ شعر آمد و عزای هنر

چون شد آن شاعر هنر پرور

آخرین مرگی که بیکر فرهنگ ما را لرزاند

مرگ استاد پورداود ایران شناس بزرگ معاصر بود .

پورداود در شرح حال مختصری که بقلم خودش نوشته و

دیروز برای اولین بار در مجله وحید چاپ شد می گوید :

روز بیستم بهمن ماه ۱۲۶۴ خورشیدی برابر ۵ مارس

۱۸۸۶ میلادی در شهر زشت تولد یافتم و در همانجا خواندن

و نوشتن آموختم . چند سالی در تهران تحصیل کردم پس

از آن در بیروت بودم و از آنجا به پاریس رفتم باینش آمده های

جنگ بزرگ ۱۹۱۴ گذشتم با آلمان افتاد و سالها در آنجا

گذراندم چند سالی هم در هند بودم نزدیک به سی سال

در کشورهای بیگانه سر آردم و از هر جای چیزی آموختم

امروزه نیز در ایران بخواندن و نوشتن میپردازم . آنچه

خواندم و آنچه نوشتم از روزگار آن چند هزار سال پیش

است . پورداود استاد سابق دانشگاه هند و دانشگاه تهران

و عضو آکادمی جهانی علم و هنر و عضو شورای فرهنگی

سلطنتی و از اساتید یا کدین و نخبه ایران شناس بود . مرگ

او برای فرهنگ مملکت بس گران بود و سالها باید تا

چنین استادی بیار آید .

و در لایزال شکر گزاری نماید .

سفرهای شاهنشاه به اطراف و اکناف عالم همیشه

برای دنیا و مردم ایران سودمند بوده و همواره شخصیت و

دانش پادشاه محبوب ایران در مسائل جهانی مورد اعجاب

و تحسین بزرگترین سیاستمداران قرن بیستم (مانند

پرزیدنت دوگل - پرزیدنت جانسون - پرزیدنت نیکسون

و دیگرین و غیره و غیره) بوده و خواهد بود تجلیل بیسابقه

اعلیحضرت ملک فیصل پادشاه عربستان سعودی و والاحضرت

امیر کویت از پیشوای بزرگ ملت ایران برای هر ایرانی

علاقمند غریب آفرین بوده و از داشتن پادشاهی چون

اعلیحضرت شاهنشاه آریامهر بخود میبالد و افتخار میکند

(صحیح است) اعلیحضرت ملک فیصل در سر میز شام که

با تشریف فرمائی شاهنشاه ترتیب یافته بود چنین

گفتند - اعلیحضرت تا این خجسته ترین فرصتی بود که باین

کنیز تشریف فرما شده اید این دیدار گرامی در واقع

مفتری است از وطن خودتان به میهن دیگران و با

درجی دیگر خطاب بشاهنشاه میگویند هر کس فداکاریها

و خدمت پر ارزشی را که شما برای ملت و وطن خودتان

انجام داده اید منکر شود مثل اینست که وجود خورشید را

در روز روشن در سینه آسمان منکر شده است در جای دیگر

میرماید لازم است مراتب سیاستگزاری و قدردانی برادران

عرب خود را از روش عالی و ارزشمند آن اعلیحضرت و

دولت و ملت ایران که در بدترین روزها و مصیبتیکه

بر برادران عربشان گذشت ابراز کرده اند و بهترین یار

و روزی آنها در فضای مربوط بسر نوشت ملت عرب بوده باز گو

کم همدرد مسلم نیست که اثرات این مسافرت در ایجاد تفاهم

کامل بین ایران و دولت همکیش و برادر که خوشبختانه

هر سه کشور از یک ثروت خدادادی و اقتصاد سالم و امنیت

کامل برخوردارند هر چه زودتر بمنصه ظهور خواهد رسید

و از خردمند بزرگ استعدا داریم که شاهنشاه ما را در راه

شرف رساندن اهداف عالی خود که همواره متضمن خیر

و صلاح عالم اسلام و صلح و امنیت در دنیا خاصه در منطقه

خاورمیانه است یاری فرماید (انشاء الله) لازم میدانم بنام

نماینده ملت در مجلس مقدس شورای ملی از طرف ملت

ایران از نوجوان خاص ذات ملوکانه در مورد لایحه جدید

اصلاحات ارضی سیاستگزاری نمایم . امامطلبی که بنده

میخواستم بعرض برسانم راجع باحتیاجات حوزه انتخابیه

بنده است هر چه فکر کردم که نواقص و نقائص را بعرض

نمایندگان محترم مجلس شورای ملی و نماینده محترم

دولت برسانم دیدم ما هیچ چیز نداریم آدم باید چیزی

داشته باشد تا در اطراف نواقص و نقائص آن صحبت بکند

(رضوی - خودتان هستید درست میشود) انشاء الله عرض

کنم حوزه انتخابیه بنده ۱۸۰ هزار نفر جمعیت دارد و

یکی از حاصلخیزترین و مستعدترین مناطق آذربایجان

غربی است (یکنفر از نمایندگان - کجاست ؟) د کتر

حکیم شوشتری - میان دو آب) بخشی داریم بنام بخش تکاب

باشست هزار نفر جمعیت آقایان آنجا نه آب دارند نه برق وارد

بدتر از همه راه هم ندارد و من واقعا وقتیکه میرم بین

همشهریهای خودم خجالت میکشم یکنفر از فرهنگیان

بعن میگفت که روزی در یکی از مکتبهای بزرگ

امریکا مردم از مر حوم خان اف کنندی میپرسیدند بر نامه تان

چی است و شما چه خواهید کرد ؟ او در جواب گفته بود شما

بگوئید برای امریکا چه کرده اید و چه میخواهید که من

بکنم . وقتی از من پرسیدند آقا چه کرده اید ؟ من متأسفانه

چیزی نداشتم بگویم فقط آنها را امیدوار کردم بمنویات

مبارک شاهنشاه آریامهر ، بدتر از آنجا شهر میان دو آب است

بیست و دو هزار نفر جمعیت دارد در روزنامه اطلاعات هم

بنظر آقایان رسید و این مطلب منعکس شده بود که این

شهر یکهفته تمام برق نداشت چون موتور بسرق شکسته

بود و مردم واقعا در يك وضع اسف باری زندگی میکردند

چون متأسفانه وسائل زندگیشان را هم بوسائل برقی

تبدیل کرده اند و از این حیث خیلی در زحمت بودند در مورد

فرهنگ متأسفانه وضع آموزش و پرورش میان دو آب

بسیار بد است نامه ای رسید بنده که شاگردان دبیرستان

حافظ قضا عصاب داشتند بنده شرحی به رئیس آموزش و

پرورش محل نوشتم و تقاضا کردم که فوراً به موضوع

رسیدگی بکند و علت این تحریکات را هم به بنده اطلاع

بدهد از آنوقت رئیس آموزش و پرورش نامه ای رسید که

الآن اینجاست محرك و اهم بالاخره پیدا کرد و در اختیار

کارگزینی گذاشت حکم لازم از طرف آقای د کتر بطحانی

که الان معاون پارلمانی گویا شده اند و آن موقع مدیر کل کارگزینی بودند بنام ایشان صادر شد ولی قبلاً از اینکه این حکم با برسد خود رئیس آموزش و پرورش را وزارتخانه معزول کرد (بکنفر از نمایندگان - چرا؟) بنده نمی دانم چرا چون برای خود من هم پیدا کردن علتش مشکل است، رئیس آموزش و پرورش آنجا مردی بود اهل شیراز و بسیار هم فاضل بنامد کتر توحید و بعد از عوض کردن چند رئیس فرهنگ ایشان را فرستاده بودند و یک آرامشی ایشان به منطقه داده بود و ما خوشحال بودیم که ایشان حتماً مطابق ذوق و شوق وزارت آموزش و پرورش عمل میکنند، چون عضو کمیته استان حزب ایران نویسن هم بود اگر فکر میکردند که در یک حوزه ای بودن یک رئیس به طرف ممکن است از نظر حزبی خوب نباشد ایشان حزبی بود و بسیار هم خوب کار میکرد و منتها یک نفر که مسبب اعصاب و تحریک بود این آقا اوزار اختیار کارگزینی گذاشت ولی همانطور که عرض کردم هنوز این حکم صادر نشده حکمی بر رئیس آموزش و پرورش میدهند که شما دیگر سمتی در آنجا ندارید و بنده متنازماً بگویم که اگر ۷۰۰ دانش آموز یک دبیرستان ۵۰۰ نفر مردود بوده اند ولی بجای اینکه مسیب را بر کنار کنند رئیس آموزش و پرورش بر کنار میشود، بهرحال بنده اگر بخوام در دهتهای همشهریهای خود را بگویم مثنوی هفتاد من کلاغد خواهد شد و نمیخوام بسا عسریاض خودم خاطر نمایندگان را ملول کنم بنده از سرکار خاتم وزیر آموزش و پرورش (بکنفر از نمایندگان - جناب وزیر آموزش و پرورش) که تشریف ندارند ببخشید از جناب خانم دکتر پارسا میخواستم استدعا کنم بفرمایند که آیا گزارش های آقای علمی بازرس خودشان را که با آنجا فرستادند و از شخصیتهای مورد احترام فرهنگ ایران است و همچنین گزارش های آقای فریدزاد در مورد وضع آموزش و پرورش میان دو آب خوانده اند و تصمیم گرفتند با مسائل دیگری بوده است، ناخواستهها و مقدرات مردم و بازی کردن با حیثیت مردم صحیح نیست، خوشبختانه اگر به ایست قبولی دانشگاهها مراجعه بفرمائید می بینید ماهر سال چند نفر دانشجوی درجه اول از میان دو آب در کشور

داریم، عوض اینکه این وضع را اصلاح کنند نباید آن خراب تر کنند این نامه ایست که رئیس آموزش و پرورش آنجا در جواب بنده نوشته که بنده يك قسمت از آن را میخوانم: «شکایتی که چندی قبل با مضایعه ای از دانش آموزان دبیرستان حافظ باینجناب رسید که بلافاصله شخصاً برای رسیدگی بمورد شکایت دبیرستان مزبور رفته جریان در محل از فرد فرد شاکیان بازجوئی نمودم معلوم شد که اصل شکایت واهی و شاکیان در اثر اغوا و اصرار و نفوذ آقای ..... (بنده اسم ایشان را نمیبرم) دبیر ادیبان دبیرستان مزبور مبادرت باین عمل نموده و چنین اقرار نمودند که ایشان را دبیر نامبرده تحریک باغضاب ترک کلاس دبیرستان می نموده و این عمل در موقعیت شریک ممکن بود ایجاد مزاحمت های بیشتری نماید بلافاصله دبیر نامبرده را طی ابلاغ شماره ۱۱۰۲۳/۱-۷/۷/۱۱ بکارگزینی وزارت متبوع معرفی نما در شهرستان دیگر از وجودش استفاده نمایند البته در اثر این اقدام دبیر مزبور بوسایلی متوسل و از طرف اداره کل بازرسی وزارت متبوع بازرسی برای رسیدگی بدین امر اعزام گردید که مسند تاکنون گزارشات خود را بمقامات ذیصلاح تقدیم داشته است گویا اینکه با اعزام دبیر مزبور از این شهرستان بلا آرامشی در محیط آموزش و پرورش بوجود آمده و احسن میگردد معذک وی و ایادی ایشان دست با اقداماتی و میزنند که اینجناب را نیز بطوریکه در اول این معروض گردید به شک انداخته که شکایات واصله از چه اشخاصی است معذک برای روشن شدن ذهن جنابعالی جریان امر را مشروحاً عرض و اضافه می نماید که چنانکه از اعمال خلاف رویه نامبرده در بادی امر با در نظر گرفتن موقعیت اجتماعی و محیط این شهرستان شدت جلوگیری نمیشد بیم آن میرفت که ایجاد جنجال و آشوبی بشود که خواه ناخواه اداره آموزش محل نیز از آن مصون نماند زیرا بطوریکه از سوابق امر بیرونده های موجود دبیر مزبور استنباط شده نامبرده شخص ناراحتی بود که مخصوصاً جناب آقای علمی در این اواخر بنا بامر مقام وزارت معزول برای رسیدگی باوضاع و مشکلات و نواقص و بطوریکه

بررسی امور ادارات آموزش و پرورش استان آذربایجان غربی تشریف آورده بودند راجع باین شخص بطوریکه در سبب شخصاً باینجناب متذکر شدند ضمن گزارش خود عرض رسانیده بودند که وجودش در آموزش و پرورش مبره آب مصر بوده صومی باشد» الی آخر ... بلاخره عوض اینکه به آن چیزی که حکم هم صادر شده منعقد شود حاوی حکم را گرفته بعد خود رئیس آموزش و پرورش را در داشته اند بنده از حضور جناب آقای دکتر بکنفر بجز آن مشاور که تشریف دارند استدعا میکنم که مسائل حزبی را امر بفرمایند در مسائل استانی و شهری در آن بدهند کما اینکه این خود رئیس آموزش و پرورش باینجناب و فعالین حزب ایران نویسن بوده (خواجہ توری که تشریف بفرمایند) (دکتر زعفرانلو - این دلیلی است که غیر حزبی را در کار اداری دخالت نمیدهند برای اینکه بفرمایند حزبی بوده و رسیدگی میکنند) رسیدگی شد متذکر توجه نشده آقای علمی بازرس خودشان گزارش دره در گزارشات خود شاید آقای علمی معرض بوده صحیح است که معرض هم باشد عضو حزب خودتان بوده است و بفرمایند آقای علمی که از خورده مالکان شهرستان فریدن رسیده بودند نفر از دوستان تقاضا کردند که این نامه را تشریف بکنم چند نفر از نمایندگان برای همه رسیده است باینجه که مورد توجه واقع بشود دیگر عرضی نمیشد (احسن).

رئیس - آقای دکتر عظیمی تشریف بیاورید.

دکتر عظیمی - در سفر رسمی باشکوه و موفقیت آمیز نموده آرمان به دو کشور همسایه ایران عربستان سعودی و کویت افتخار داشتم که ملتزم مومک همایونی نامبرده مناسبت شاهد عینی احترام و تکریم ملل همسایه نامبرده آنهاست به مقام شامخ شاهنشاه بودم.

تشریف های متعدد در مومک شاهنشاه، مکرر شاهد نظمیات و اندیشه های تابناک رهبر عالیقدر ملت ایران بودم که مختلف بوده ام. در این سفر نیز شاهد بودم که چگونه نصیحت ممتاز شاهنشاه الهیالقدر برابر رهبران مسند همعزبانها و مسائل را تحت الشعاع قرار میداد و آنها که از مقام شامخ و اندیشه بلند و رهبری خردمندانه

شاهنشاه سخن ها شنیده بودند، مصداق این سخن هارا دریافتند.

سفر شاهانه که از ریاض پایتخت عربی سعودی آغاز شده جا با موفقیت و جلال خاص همراه بود. همه از سفر شاهنشاه و اهمیت آن و اثری که در سر نوشت منطقه خلیج فارس و تقویت روح برادری اسلامی دارد سخن میگفتند و یکبار دیگر سفر شاهانه امیدوار زوی قدیم و مقدس مردم مسلمان را برای همکاری و وحدت ملل مسلمان بیدار کرد.

همه سفر شاهانه را سر آغاز خوب و حسن مطلع برای همکاری ملل مسلمان میدانستند و ما چشم میدیدیم که چه اندازه روح ملی در کشور سعودی برای ایجاد همبستگی و همکاری اسلامی آمادگی دارد و چطور رویشانی تعالیم اسلام بر تعصبات کاذب و این قبیل نمایانها فائق آمده است.

در حقیقت سفر شاهنشاه به کشور عربستان سعودی جلوه ای از روح برادری اسلامی بود و احساس مردم مملکت عربی سعودی بر احوال بر رفته بود و اشتباه نمیکرد.

این احساس ملی که با سفر شاهنشاه ایران به عربی سعودی تقویت شده بود وقتی که بیانات تاریخی شاهنشاه در ضیافت باشکوه اعلیحضرت ملک فیصل ایراد شد بطور کامل شکفته شد.

شاهنشاه در این ضیافت که هر گز خاطره جلال و ابهت آن را فراموش نمیکنم طوری نرفته اندازی و نفاق افکنی میان ملل مسلمان را محکوم ساختند که همه حاضران غرق هیجان احساسات شدند و مدتی مهمانی شام فراموش شده بود و همه حالتی داشتند که گوئی در یک متینگ بزرگ از خطابه ای بزرگ تکان خورده بودند.

بیانات شاهنشاه درباره سیاست برادری و حمایت ایران از ملل مسلمان در وقایع خاورمیانه و اینکه کشورهای مسلمان میتوانند روی دوستی ایران حساب کنند همان اندازه که ضیافت بزرگ ملک فیصل راجح تأثیر قرارداد بلافاصله و سیاه خبر گزارها مخابره شد در همه کشورهای مسلمان بطور بیسابقه انعکاس پیدا کرد و اثر گذاشت سفر شاهنشاه عربستان سعودی و مذاکرات میان رهبران دو کشور افق روشنی در همه زمینهها بوجود آورد و البته

غیر از اینهم انتظار نمیرفت چون شاهنشاه ایران طرف مذاکره بودند و شخصیت و وسعت نظر و بینش شاهنشاه که از روح ایمان اسلامی سرشار است جانی برای فهم ماندن موضوع و مسائلی باقی نمیگذاشت. افق گفتگوها بقدری روشن و تابناک بود که مقامات و روزنامه‌های سعودی را بشادمانی واداشته بود و همه از توفیق بزرگ که نصیب مذاکرات شده بود سخن میگفتند.

به‌بمن سفر شاهنشاه حالاراه برای دوستی و برادری میان کشورهای همسایه در منطقه خلیج فارس کاملاً روشن است و راه برای تحکیم روابط برادرانه ملل مسلمان و همکاری بیشتر آنها نیز روشن شده است.

در سفر سعودی اهمیت مذاکرات و مشاورات شاهنشاه ایران و اعلیحضرت ملک فیصل بحدی بود که از سراسر جهان نمایندگان و خبرنگاران مطبوعات و رادیو تلوویزیونها یکشور سعودی روی آورده بودند؛

سفر شاهانه در عین حال یک شکوه روحانی بیمانند داشت که زیارت شاهنشاه از مزار پیامبر اسلام در مدینه و زیارت شاهنشاه از خانه کعبه بوجود آورده و ایمان شاهنشاه و راز و نیازهای که نامیداً داشتند همه را تحت تأثیر قرار داده بود.

در مدینه منوره، شاهنشاه زیارت پیامبر اسلام شناختند و برای نخستین بار مقامات سعودی به احترام شاهنشاه ایران در ضریح پیامبر اسلام را گشودند و در فضای قدس درون آن شاهنشاه مزار پیغمبر را طواف کردند و در این مقام همه این را احساس میکردند که شاهنشاه با پیامبر دنیائی از رلز در میان دارند.

همراهان تحت تأثیر حلال و جذب شاهنشاه خود را از یاد بردند و در روحانیت پر شکوه شاهنشاه مستغرق شدند و در زیارت کعبه، در بسا عظمت خانه خدا بروی شاهنشاه گشوده شد، در زیارتخانه خدا نیز شاهنشاه همه جا با خدای خود بودند و هر جانظر میکردیم صحنه پر شکوه راز و نیاز روحانی شاهنشاه بود بخصوص در محوطه خانه خدا که شاهنشاه در آنجا از چهار جهت نماز بجا آوردند و سپس پیشانی بر دیوار خانه خدا گذاشتند و در جذب روحانیت مستغرق شدند.

در کویت نیز با همان شکوه و جلال از شاهنشاه استقبال شد که در کشور سعودی شاهد آن بودم و سه روز کویت سرزمین همسایه و دوست ایران شاهد یا کترین و بی‌شک ترین احساسات مردم آن سامان نسبت به شاهنشاه ایران بود و مخصوصاً احساسات ایرانیان مقیم کویت حد و حر داشت.

حضرت امیر کویت در تکریم مقام شامخ شاهنشاه ایران هیچ نکته را فروگذار نکرده بودند. در کویت سفر شاهانه یک جشن و سرور ملی بود آورده بود و همه کس از دیدار شاهنشاه ایران شاد بودند بخصوص احساسات پر شور و پاک و غرور آمیز ایرانیانی که دور از میهن و در یک سرزمین دوست بکار اشتغال دارند همه را تحت تأثیر قرار میداد.

آنچه مخصوصاً باید یاد آوری شود این است که سفر شاهنشاه آریانه به کشور برادر و دوست سون و کویت یک مجال تاریخی پیش آورده و کشورهای همسایه با درک بیواسطه اندیشه‌های تابناک شاهنشاه ایران بسیار بیش از گذشته به درک اصالت و عمق سیاست مستقل ایران و اصلاح اندیشی‌های ایران در منطقه خلیج فارس برای دوستی و پیوند ملل اسلام توفیق یافتند و از آن

استقبال کردند و امروز از بمن سفر شاهنشاه متبوان خرسندی خاطر گفت که نقطه ابهامی در آینده خلیج فارس باقی نمانده است.

ایران خواهان آنست که در سراسر ناحیه خلیج فارس روابط خوب و همسایگی نظیر آنچه میان ایران و سون و ایران و کویت پایه‌گذاری شده حاکم باشد و همه کشورهای سرزمین‌های منطقه از موهبت تفاهم و برادری همکاری در ناحیه برخوردار شوند و محیط منطقه را از اعتماد و برادری و خالی از تفرقه و مداخلات اجنبی بر این اساس اهتمام ایران آنست که این مرزهای همسایه‌های دوستی باقی بماند و فضای اطراف خود را به آرام و مرفه و مترقی بدل سازد و باین جهت دستهای برادری کشورهای همسایه را در دیگر منطقه را با هم تمام می‌فشارد.

آن همکاری که ایران در منطقه خلیج فارس میخواهد

سپوش و مفهوم است و مکرر شاهنشاه ایران آنرا تبیین فرموده‌اند.

همکاری مردم و کشورهای ناحیه برای تأمین شرایط پیشرفت و ترقی و رفاه سرزمین‌های عقب مانده - همکاری برای سد ساختن راه ورود اغراض و نباتات خارج منطقه که بخاطر سوداگرهای سیاسی و اقتصادی و نظامی مدعی است باین سامان رویبیاورد - همکاری برای پدید آوردن چتر حمایت و حرارت از امن و آرامش و نباتات حیوانی.

سفر بسیار با شکوه و بسیار موفقیت آمیز شاهنشاه ایران به کشورهای همجوار در خلیج فارس به عمر استعمار در سراسر خلیج فارس نیز پایان داد و از این نظر نیز سفر شاهانه فضیلت‌نازهای درخشان برمیانه گشود و بنیاد نوینی برای همکاری همسایگان در ناحیه خلیج فارس گذاشت که تالله سر فصل‌ی روزهای بزرگ برای ملل مسلمان ناحیه و منطقه باشد. (صحیح است - احسن است - احسن است).

رئیس - آقای دکتر درودی فرمودند: در این زمینه گذشته سیل مہیبی در قزوین جاری شد که در مدتی بیش از سایر محله‌ها خسارت بسیار آورد.

بسیار زین دو محل دهکده‌ای بنام آله میباشد که در حدود یکصد نفر و ایران کرد. گرچه کمکهای اولیه توسط نیروهای سرباز شده است ولی مردم محل برای تأمین آذوقه و مسکن بخصوص در این فصل که زمستان در جلو باشد دولت انتظار کمک مدت‌دارتری را دارد و چون دولت هم به این مسائل توجه جدی داشته یقین داریم که این منظور تأمین خواهد شد. در اینجا بنده از فرصت ستاد کرده از وزارت اصلاحات ارضی و تعاون روستائی تقاضای کمک می‌کنم. کمترین سهمی را در شهرستان قزوین در این منطقه ایجاد نمایند تا تجدید بنای خانه‌های تخریب‌شده در آن اساس انجام شود و ازدو باز کاری و هدر رفتن سرمایه قلماً برای تجدید بنا باید بشود و جلوگیری از هدر رفتن سرمایه در اثر جریان سیل خسارت دهد یکی از معلمان جنوب شهر میباشد که آنچه آذوقه و

اثاثه در منزل‌های متهم شده بوده است زیر آوار رفته و برای غالب ساکنان این منازل جز یکدست لباس که پوشیده بودند چیز دیگری باقی نماند. سیل ساعت ۱۱ شب جاری شد ولی مأمورین افراد خیر قبل از رسیدن سیل بمحل مردم را از خواب بیدار و از منزل بیرون آورده‌اند بهمین مناسبت خوشبختانه خسارت جانی نداشته ولی مردمی که هستی خود را از دست داده‌اند برای تأمین آذوقه و مسکن در این فصل سرما و زمستان نگرانند. شیر و خورشید سرخ کمکهای اولیه را ناخته و امکان نموده ولی کافی نیست از همکاری بزم جناب آقای دکتر خطیبی مدیر عامل محترم جمعیت انتظار داریم که توجه و مساعدت بیشتری فرمایند تا از طرف دولت برای آسیب دیدگان فکر اصولی بشود. در اینجا باز برای اینکماز دوباره کاری جلوگیری شود و مخارج بهبودی برای تجدید بنا تا آنکه جنبه موقت دارد نشود از شورای عالی شهرسازی تقاضای کمک در صورتی که امکانات قنی اجازه دهد مرحله دوم این قسمت از نقشه شهر را که وسعت چندانی هم ندارد بررسی و تصویب و ابلاغ نمایند تا تجدید بنا بطور قطعی بعمل آید متشکرم (احسن است).

۳ - معرفی آقای مهدی بطحائی بمعاونت وزارت آموزش و پرورش بوسیله بانو فرخ رو پارسای وزیر آموزش و پرورش

رئیس - وارد دستور میشود خانم دکتر پارسای فرمایشی دارند بفرمائید.

بانو دکتر پارسای (وزیر آموزش و پرورش) - با کسب اجازه از مقام ریاست آقای مهدی بطحائی را (مبارک است) که از کارمندان ضدیق وزارت آموزش و پرورش هستند (دکتر صاحب‌قلم - مرد بسیار لایقی است) بمعاونت معاون پارلمانی وزارت آموزش و پرورش معرفی مینمایم (مبارک است).

۴ - تصویب صورت جلسه

رئیس - راجع بصورت جلسه دفعه گذشته نظری نیست؟ (اظهاری نشد) صورت جلسه قبل تصویب میشود.

۵ - طرح گزارش يك فوریتی کمیسیون اصلاحات ارضی و تعاون روستائی راجع به استرداد اراضی واگذاری بزرگان معناد بمواد مخدیره و ارجاع بکمیسیون بهداری

رئیس - گزارش يك فونديتي دولت راجع به استر داد ارضي و كذايي از زارعين معتاد بمواد مخدومه مطرح است قرائت ميشود
(بشرح زير خوانده شد)

گزارش از كميسيون اصلاحات ارضي و تعاون روستائي مجلس شورای ملی

كميسيون اصلاحات ارضي در جلسه سه شنبه ۲۱ ۱۳۴۷/۸/۲۲ با حضور آقای ممتاز معاون وزارت اصلاحات ارضي و تعاون روستائي لايحه شماره ۲۴۰۶۶ ۱۳۴۷/۸/۹ دولت راجع به استر داد ارضي و كذايي از زارعين معتاد بمواد مخدومه را كه با قيمت يك فوريت تقديم و بشماره ۵۱۸ چاپ گرديده مورد درسيدي گي و تصويب قرار داد.

اينك گزارش آن طي ماده واحده بشرح زير تقديم مجلس شورای ملی ميگردد

ماده واحده - وزارت اصلاحات ارضي و تعاون روستائي مكلف است كشاورزاني را كه در اجرائ قوانين اصلاحات ارضي و تقسيم و فروش خالصيات مالك بامتياز زمين زراعتي شده اند در صورتيكه اعتياد بمواد مخدومه داشته باشند و در مدت معين در آئين نامه با استفاده از تهيلات و امكاناتي كه دولت در آئين نامه اجرائي اين ماده واحده مقرر خواهد داشت اعتياد خود را ترك نمايند زمين واكذايي و بسامور داچاره آنرا ببدون مسترد داشتن اقساط پرداختي بترتيب در اختيار شر كتهاي سهامي زراعي و شر كتهاي تعاون روستائي با ساير زارعين و داوطلبان كشاورزي محل قرار دهد.

همچنين كلييه سهامداران و اعضا و شر كتهاي سهامي زراعي و شر كتهاي تعاون روستائي كه معتاد باشند و در مهلت مندرج در آئين نامه اعتياد خود را ترك نمايند بر اساس مقررات پيش بيضي شده در آئين نامه اجرائي اين ماده واحده از عضويت شر كتهاي مربوط اخراج و سهام آنان در اختيار شر كت قرار خواهد گرفت.

وزارت اصلاحات ارضي و تعاون روستائي آئين نامه اجرائي اين ماده واحده را تهيه و پس از تصويب هيئت وزيران اجراء خواهد نمود.

مخبر كميسيون اصلاحات ارضي - مهندس اسدي سميع

گزارش از كميسيون داد كستري مجلس شورای ملی
كميسيون داد كستري در جلسه چهارشنبه ۲۲ ۱۳۴۷/۸/۲۲ با حضور آقای ممتاز معاون وزارت اصلاحات ارضي و تعاون روستائي لايحه دولت راجع به استر داد ارضي و كذايي از زارعين معتاد بمواد مخدومه را كه با قيمت يك فوريت تقديم گرديده مورد رسيدگي قرار داد و ب اصلاحاتي كه بعداً مورد تايبيد كميسيون اصلاحات ارضي واقع گرديد تصويب كرد.

اينك گزارش آن به مجلس شورای ملی تقديم ميگردد.

مخبر كميسيون داد كستري - دكتور و رئيس - كليات لايحه مطرح است آقای فرهادپور بفرمائيد.

فرهادپور - مخالفت بنده با اين لايحه مخالف با اصل فكر و موضوع و هدف نيست بلكه نسبت به نظر لايحه است و معتقدم لايحه جامع و كامل و وافي به مقصود و هدف نيست البته بيان اين مطلب نياستي از اهميت و ارزش فكري كه آقای وزير اصلاحات ارضي عرضه كردند چيزي كم كند فكر بجاي خود بسيار قابل ارزش و قابل تقدير است همكاران محترم آگاهي كامل دارند كه از چند روز پيش با هدف رسيدن باین نتیجه كه بلای خانمانوزايشه بمواد مخدومه رادر جامعه خود مسا ن ريشه كن كنيم لايحه منع كشت خشخاش وارد شدیم ميليارد ها خاخرت كنيم ولي به هدف و مقصودي كه داشتيم نرسيدیم آمار رسمي مقامات انتظامي اخباري كه در روزنامه مطالعه مي فرمائيد معرف اين است كه هزاران نفر از مردم مملكت ما را جوانانائي كه نيروي فعال و مولد قدرت كار هاستند متأسفانه بر اثر نتیجه اين تصميم به انحراف و اشتغال به مثل سيا مضموم قاچاق مبادرت كردند از غرب تا شرق از شمال تا جنوب هزاران مأمور شريف شهر باني و ژاندارمري شب و روز با اين باند خطرناك در مبارزه هستند و فداكاري ميكنند جانبازي ميكنند ولي با وجود اين شما مي بينيد ز ندهانهاي مياش ازوها هزار ندهاني قاچاقچي دارد و ارقام قاچاقچي كه در جزايد چشم ميخورد معرف يك حقيقت متاثر كننده است سيل ملامت بصورت خروار خروار از مملكت ما بخارج ميرود و نرفيك

بصورت خروار خروار باین مملكت وارد ميشود (صحيح است) اخير ميدهند مأمور شريف ژاندارمري مأمور مياز زيبليس از ولايت قزاق را ميگيرد چقدر؟ ۷۰۰ كيلو ۱۰۰۰ كيلو ۳۰۰۰ كيلو اين مطالبی است كه همه در روزنامه ها خوانديد اين كاري نيست كه با احتياي با سادگي يك كسي ۷۰۰ كيلو تر با يك روز يك خطر ناكي است با وجود اين چزانن باین خطر ميدهند اين معرف اين است كه متأسفانه بازار تقاضا آنقدر زياد است كه جنس را با اين زحمت ب قيمت خويشان با اين كيفت بازار عرضه ميكنند اين لايحه در جهت از بين بردن يك قسمت از اين تقاضا است و بنده فكر ميكنم كه گر تقاضا از بين برود و ما موفوق بشويم با يك مطالب مي توانيم مطالعه شده صحيح كه در قانون كنجائيد شده از شغل آن جلو گيري بكنيم قاچاق از بين ميرود و اگر نرفيك كشي نبود ديگر قاچاقچي تر با كشي را بكي مي فروشد و با متأسفانه بايد عرض كنم با همه احترامی كه آقای دكتر ديان بفرز فكر شمابر اي عرضه كردن اين لايحه داريم بايد عرض كنم كه عمل شامشيه بآن است كه كلیم خودتان را زان ميخواهيد بيرون بكشيد بفكر غريبق نيستيد اين زودن حزبي و يك حزب متشكل حزبي كه مدعي است كه طرح برنامه دارد و رسيدگي ميكنند حزبي كه لوايح را بر مي بيند با بنجا مياورد و دخيلي جاي ناسف است اين مثل

بر مي بيند كه شما يك استخر آب را كه ذراتش بهم مربوط است عيش را كلوريزه بكنيد تصفيه بكنيد و خيال كنيد كه همدان تصفيه ميشود بنده فكر ميكنم شما نمیتوانيد در قزاق ديواري بكشيد كه با شهرها معاشرت نداشته باشند فكر ميكنيد محيط روستايشتر آما دگني براي شش شش دارد با يك محيط كار گري؟ شما فكر ميكنيد برون روستائي كه جناي در قبال يك اعتياد مضره در مقام مديره بموالش هستيد وقتي مي بيند يك كارمند دولتي وارد ميشود شش را بپوش ميكنند و فروش را ميزند چه حالي پيد ميشود اين روستائي وقتي شهر ميايد و بآن بار فروش ميدهد جنس را بفرودد اگر به بيند او تر باكي است چاهي پيدا ميكنند؟ يك مطلب متاثر كننده تر بگويم روستا روستائي آمدنوي شهر و ديد انجمن هاي شهري كه مثل تخته گزها انتخاب كردند تر باكي تويش هست نرفيك بيشتر است اين چه فكري ميكنند؟ شما مسئوليتي

برای خودتان قائل نيستيد و فكر ميكنيد كه اگر جناي در روستاها بفكر كساني كه مسئوليتشان را دارند باشيد اين رافع مسئوليت كل شماست آيا فكر نميكنيد براي دولت حزبي براي يك حزب متشكل صاحب ايدئولوژي و فكر و تشكيلات و مديريت صحيح وجه وجه كه شما ادعا ميكنيد ضرورت نداشته كه يك لايحه اي اينجا بياوريد كه همه سطح جامعه را بپوشاند؟ من اصل فكر شما را نقد ميكنم ايراد من اين است تا آنوقت كه اين فكر عرضه نشده بود ايرادي نداشتم ولي وقتي يك عضو دفتر سياسي حزب يك عضو دولت اين فكر را عرضه كرد بايستي اين فكر بخته بشود و بصورت جامع با بنجا بيايد از نظر جلو گيري از اعتياد كه بنظر من از روز اول ضرورت ايجاد ميكرده است كه از اين راه برويم يعني طوري عمل كنيم بترتبي جلوي اعتياد و مصرفش را بگيريم كه اگر خشخاش هم كاشتم بدانيتم و خيالمان راحت باشد كه كسي مصرف نميكنند (صحيح است) اين لايحه جامع نيست بخصوص از جنبه تشبيه من خيلي معذرت ميخواهم تشبيه بصورت عدم مسئوليت براي آتیه يك فرد اين تشبيه صحيحي نيست فرض بفرمائيد امروز بخاطر احترام شما كه بالاخره براي يك قسمت از جامعه فكر كرديد كند همه را كه نميشود بشما گرفت اين لايحه تصويب شد شما يك روستائي را بجزم اينكه معتاد شده اموالش را ميگيريد و بيرونش مي كنيد تشبيه چه مي شود؟ اين يك فرد معتادي مي شود منتقل بشهر معتاد كند معتاد جيب بر معتاد دزد معتاد جاني و چيز ديگري نخواهد بود بنده فكر ميكنم جامعه در قبال اين افراد مسئوليت بيشتري دارد اصل فكر لايحه قابل تقدس است اگر همكاران محترم بعروض مختصري كه بنده كردم عنايت بفرمائيد و وزير محترم اصلاحات ارضي موافقت بفرمائيد و اين لايحه را پس بگيرند و با سرعت ولي دقت بيشتري در هيأت دولت مطرح كنند با كمال صراحت عرض ميكنم چون اين يك امر مملكتي و اخلاقي و انساني است ما هم آمادگي داريم مطالعات و برنامه هائي كه در حزب مردم براي جلو گيري از اين بيماري اجتماع تنظيم شده است در اختيار آقايان بگذاريم تا لايحه اي به مجلس بيايد كه جامع و كافي و كامل باشد و بتواند ما را بآن مرحله اي

بزرگ است که اگر کثرت بخشش به مردم کردیم خیالمان از اعتبار مردم آسوده باشد مقدم بک اشاره مختصری میکنم آیا فکر می کنید در مقابل عظمت کارهای بزرگی که در مملکت شده اشکال دارد که ما بک سچل بهداشتی هم در نظر بگیریم. فراد بهر حال که کاری دارم در امر جمع می کنند میگویند شناخته شده را بده یا عده سوء پیشینه را بده (پزشکی) - لازم تر از سچل بهداشتی سچل سیاسی است) اجازه بدهید مطلب را از دو جهت بگوئیم اگر دستگیره مملکت آمادگی سچل بهداشتی را پیدا کرد بک مهر سیاسی هم پشتش زنند عیبی ندارد ولی بهر حال بنده خاطر من مأیوس گذشته هر کس هر کاری داشت و بهر حال میخواست مرا جمع کند قبل از هر چیزی بک و رفد انجام خدمت وظیفه میخواستند هیچ اشکال ندارد لافل برای ده سال بگوئیم که هر کس هر چه مرا جمع کرد بک سچل بهداشتی هم باید داشته باشد که سالی یکبار از او معاینه شده باشد و گواهی شده باشد تا اینکه معاینه نیست و این در جهت فکر شما است نوی این لایحه هم گذاشته نشده است برای اینکه در این لایحه فقط گذاشته شده است که شما چه جور عمل کنید اگر زارع معناد شده است (مصطفوی نائینی) - اگر بخواند از هر کس سچل بهداشتی بخواند این مخالف اصل بر انت است) بنده فکر میکنم برای نجات جامعه ضرورت دارد شما که همیشه انقلابی فکر میکنید اینجا هم بیاید انقلابی فکر کنید لازم است عرض کنم شما که این فکر را دارید این لایحه را امیاً و بیدروزی که کاندیدا برای انجمن شهید میدهند بک شرط هم همین باشد که بهیچین این شخص معناد است بانه شما ادعا میکنید بکسال تمام مطالعه کردید صورت این دسته گله را دادید بیرون آیا از این جهت مطالعه کردید؟ این خیلی کار ساده ای است میگوئیم آقای بک آدم معناد را بالاخره اینقدر سد و مانع میشود جلویش گذاشت که ترک اعتیاد بکند و همه هم بدانند که نوی این مملکت اگر بک کار بدی مرتکب شدند از جامعه میانزدنش بیرون (بدر صالحیان - شما برای کاندیدای حزبان در سمنند همین کار را کردید؟) عرض شود حضورتان آقایان معتقد هستند که مانع تشکیلات

داریم نه مدیر بت (صحیح است - احسن است) (خنده نمایندگان) بله! بنا بر این جای ایراد ما نیست ولی شما مدعی هستید که همه چیز دارید (صحیح است) بله صحیح است! من این مطلبی را که عرض میکنم از زمان نخست وزیر مملکت است که فرمود آقایان بکسال رفتند نوی شهر ما از شوهر تا کسی ، نفال ، عطار و گدازگر تحقیق کردند ، اینها را که معرفی کرده اند مطالعه است (صحیح است) بله همینطور است! بروید علم رضایت مردم را ببینید همه کار را شوخی تصور نکنید همینطور است آقای مصطفوی چرا خود شما مسئولیت بزرگ قبول نکردید؟ گفتند این ما من است بزرگ در طور شده شده (مصطفوی نائینی) من از بزرگ اطلاع ندارم) شما اطلاع دارید چگونه ممکن است از بزرگ اطلاع نداشته باشید شما و کیل مجلس هستید و کیل نائین هستید از بزرگ اطلاع دارید میدانید کار فرما رفته نائین شما کارگر رفته (فولادوند) بر کردید بلا لایحه محض خدا) بهر حال زرقا در کار حزبی هر نفسی دلتان میخواهد نشان بدهید بنده هم از اینکه حقایق نمیبینید شاید بتوانم بگویم ضرر نمیکند ولی در کاری که بستگی دارد بسر نوشت تسلاهای آینده مملکت این حیات و همفکری را بفرمائید جناب آقای وزیر اصلاحات هم این محبت را بکنند که این لایحه ای که فقط جزئی از اجتماع ما را شامل میشود بس بگیرند و صورتی مجلس مرحمت بفرمایند که همه طبقات کارمند ، کارگر ، کشاورز شهر نشین ، دانشجو و جوانها مشمول آن شوند شاید انشاء الله اجتماع ما از این بیماری خطر ناک بکجه متأسفانه عرض کنم بعد از منع کثرت خشکاش بک صورت بشر خطرناکتری رسوخ کرده است نجات پیدا کند (احسن است)

رئیس - آقای دکتر میرعلاء بفرمائید

دکتر میرعلاء - اگر موافقت بفرمایند لایحه بکمیسیون بهداشتی هم ارجاع شود بنده عرض ندارم

رئیس - لایحه بک شوری است و جناب عالی عنوان موافق اسم نوشتید

دکتر میرعلاء - بنده بعنوان موافق مشروطه میگویم صحبت کنم و استدعا نم این است که لایحه بکمیسیون بهداشتی ارجاع بشود

رئیس - آقای دکتر ولیان بفرمائید

ولیان (وزیر اصلاحات ارضی و تعاون روستایی) - جناب جناب آقای رئیس محترم مجلس شورای ملی و آقایان جناب آقای فرهاد پور مطالبی را اینجا بنده فرمودند بهمان ترتیب که جناب عالی اشاره فرمودید نقدی که برای بررسی و تصویب بساحت مقدس مجلس شورای ملی تقدیم کردیم منطقی است منم سهم خود را بخوبی بفرمایند جناب عالی شرط توجه بک سبب که آن به آنها اشاره میکنم مطالب منطقی خود در آنجا آنجا که سابق لایحه مربوط اشکال است - انجمن شهر و دفتر سیاسی - حزب سوسیالیست من از تباطی نداشت ولی این یکی از سببها این است که برای بیان افکار از هر فرصتی میشود استفاده کرد این لایحه از نظر وزارت اصلاحات ارضی و تعاون روستایی این ترتیب تهیه شد که ما در دوران سبب که برنامه اصلاحات ارضی ایران در حالیکه در سبب ۱ سال و چند ماه گذشته مملکت ما در این زمینه نه تنها ساز چشمگیری را انجام داده این مورد توجه وزیر مخصوص جناب عالی و تمام مردم مملکت است ناچار هستم که قدمهای استواری را بجا آورده ام در آخر فریاد من اشاره فرمودید که این لایحه جزئی از مملکت را بزرگ بگیرد و حال آنکه همداستحضار دارید که لافل مردم این مملکت سوژه و موضوع این قانون هستند و بنها کثرتی هستند که بیشتر تحت تاثیر جهات مکرر دارد که گرفتار این قبیل اعتیادات باشند (دکتر مد حکمت چتر اشفت درصد) حالا ۶۵٪ و ۷۰٪ بگنید بنده رقم قطعیش را گرفتیم که بهر حال از ۵۰ درصد بیشتر است یعنی بیش از نیمی از مملکت ما را در بر بگیرد و بکلیه لوازمی که در همین جلسه مجلس شورای ملی برای میدهند رأی اکثریت است فرمودید که ما میسوم بکیم خودمان را فقط از آب بیرون بکشیم و ظاهر بقیه بقیه اگر خودمان را برایش مفهومی وسیع تر بگیریم خودمان یعنی مملکت اگر خودمان را بکشیم بیرون دیگر خارج از خودمان کسی نمی ماند که ترس باشد فکر اینکه این خودمان را تجزیه و تحلیل

بکنیم بدقسمت که من نمیدانم از نظر جناب عالی چیست (بکنم فراز نمایندگان - دولت و ملت) عرض کنم بحضور جناب عالی مخالفت این لایحه بنظر بنده مفهومی جز این ندارد که اجازه بدهیم اگر فساد وجود دارد این فساد روز بروز دامنه اش گسترش پیدا کند تاوقتی که روزی بک قانونی بیاید اینجا تمام مملکت را در بر بگیرد تازه در آن قانون هم ناچار هستیم که برای زارعین مملکت حکم خاصی پیش بینی بکنیم چون ما نمیتوانیم برای زارعی که از خیلی مطالب بی اطلاع است حکمی را بیاوریم که آن حکم قابل زیاده شدن برای سایر طبقات مردم این مملکت هم باشد (صحیح است) ما چه عرض کردیم؟ فرمودید مجازاتش ظالمانه است هیچ بنظر من نه تنها مجازات ظالمانه نیست بلکه مادر اینجا خواستیم بسا توجه دادن زارعین معتاد شدت مجازات موجهاتی را فراهم کنیم که علاقمند شوند بهمان ترتیب که در لایحه پیشنهادی دولت هست با استفاده از امکانات موجود مملکت اگر ما امکانات متناسب هست که در آن واحد مثلاً در ظرف دو سال زارعین معتاد را معالجه بکنیم که هیچ ولی اگر ما با توجه با امکانات بک مدت زمان ۵ تا ۷ و یا ۱۰ سال احتیاج داشته باشیم این را در این لایحه اشاره کردیم و حتماً جناب عالی که بک مرد منطقی هستید باینده هم عقیده هستید که هر کاری را باید از یکجا شروع کرد و بفرض محال که بنده از پیشنهاد جناب عالی استقبال کردم و این لایحه را بنام دولت پس گرفتیم نتیجه اش چه خواهد شد؟ نتیجه این خواهد شد که باز ما بک مدت برویم بنشینیم که بک وقتی بک لایحه ای بیاید که تمام مملکت را در بر بگیرد و آن لایحه باز از آنها بکجه در خانه شان تر باک میکشند نمیتواند جلو گیری کند ولی در زمینه اصلاحات ارضی این اجازه را ندهید که ما وقت مملکت را تلف کنیم باین عرایض مختصری که کردم خواستم خواهش کنم موافقت بفرمائید باستناد فرمایش خودتان که این فکر لافل بک جزئی است حالا این جزء چده درصد چه ۵ درصد چه ۶۰ درصد شما در اصل کار که موافقت دارید مجازات را هم که ملاحظه فرمودید که ما در متن لایحه گذاشتیم با توجه امکانات دولت بنا بر این دوست عزیز آقای میرعلاء که اشاره فرمودند بیاید به کمیسیون بهداشتی در

کمیسیون بهداری چه خواهد گفت؟ بنظر من خواهند گفت در حدود امکانات دولت مادر تهیه آئین نامه هم قول میدهم به جنابعالی که ناظر وزارت بهداری آئین نامه را تهیه میکنیم و بعد برای تصویب به هیئت دولت بدهیم بنابراین من خواستم از جنابعالی استدعا کنم حال که با اصل فکر موافقت دارید حالا که ما بنا بشمار رسیدیم اجازه بدهید ما این لایحه را بگذرانیم بک جزئی از این مملکت رایگ اصلاحی کرده باشیم یک فکری کرده باشیم و این نمونه شود برای شبکه فکری بشود در جهت سطح مملکت و بنده مطالب شمار ادر هیئت دولت هم مطرح خواهم کرد که دولت برای بقیه چنانچه باید تصمیم بگیرد تصمیم بگیرد ولی دولت الآن برای يك اكثریت قابل توجهی تصمیم گرفته و ما معتقد هستیم که این زارعین را که با این ترتیب با آنها محبت کردیم از نظر نیروی معنوی و جسمانی هم بهشان کمک کنیم و اینها يك مردمان سالم و تندرستی بشوند که بتوانند برنامه های کشاورزی این مملکت را از وضع فعلی بیک وضع مورد توجه سوق بدهند این است که من خواهش میکنم جنابعالی موافقت بفرمائید و این مخالفت شما از روی لایحه ای که خودتان به اهمیت و وجوبش اعتراف فرمودید پس گرفته بشود و اگر قرار است فکری برای سایر تشکیلات بشود آنرا دولت بموقع اقدام خواهد کرد خیلی ممنون و متشکرم.

رئیس - آقای دکتر فرور بفرمائید.

دکتر فرور - بانوضیحاتی که آقای وزیر اصلاحات ارضی فرمودند بنده دیگر عرضی ندارم.

رئیس - آقای اسدی بفرمائید.

محمد اسدی - بنده فکر میکنم کلیه آقایان و کلا با تهیه و تنظیم این لایحه کمال موافقت را دارند زیرا این لایحه بسیار لایحه عالی و قابل تقدیس است هیچ فرد وطن پرستی با ما در این لایحه مخالفتی ندارد و من اگر بجای آقای دکتر ولیان وزیر اصلاحات ارضی بودم این لایحه را زودتر از این موقع ساحت مقدس مجلس شورای ملی تقدیم میکردم زیرا خانمها و آقایان محترم نمایندگان مجلس شورای ملی نیک میدانند که با سر شاهنشاه آریامهر امر کشاورزی در مملکت ما دارد به سیستم مکانیزه اداره میشود

باید کشاورزانی داشته باشیم که آنها سالم باشند تندرست باشند و کشاورز نحیف و کشاورز علیل بدرد فردای ما ندارد ما نخواهد خورد یعنی آنها نخواهند توانست برنامه سنگین کشاورزی مکانیزه مملکت را اجراء و عملی کنند این همه موافقم اما در این لایحه دو مطلب چشمگیر است بنظر من يك تناسف است. است که در این قانون باز کر مدت معین برای یک دسته از معادن کشور که همان کشاورزان باشند جناب آقای وزیر اصلاحات ارضی شما آمدید منظور کردید و حال آنکه اگر منع کشت خشخاش را که در سال ۱۳۳۸ به تصویب مجلس شورای ملی رسیده خوب مطالعه کنید خواهید دید که این مدت قانونی و این مهلتی که شما برای معادن دادید دیگر منقضی و سپری شده است و این مدتی که جناب آقای وزیر شما گذاشتید برای کشاورزان در حقیقت با اجازه ضمنی است که شما به کشاورزان معناد میدید که در این مدت شما مجاز هستید تر یک بکشید و این باقی که در سال ۱۳۳۸ گذشته آقای دکتر مرشد اینجانشین دارند و میدانند که کاملاً مغایر است و از طرف دیگر چون بنده وعده زیادی افتخار این را داشته و داریم که یک منطقه کشاورزی هستیم خواستم از آقای وزیر اصلاحات ارضی بپرسم که نحوه اجراء شما در مناطق کشاورزی چطور خواهد شد آنچه آقایان نمایندگان محترم میدانند در منطقه دور افتاده در منطقه کوچک طیب حکم کی را دارد در منطقه مغان اصلاً طبیعی وجود ندارد آقای وزیر اصلاحات ارضی برای ترک مبارزه در مانگا میخند یعنی گلینیک و بیمارستان میخند هنوز وزارت بهداری بعلت نداشتن اعتبار نتوانسته کارمندان معناد خود را عده ای از کارمندان خود را که معنادتر يك هستند معنادتر بکنند (صحیح است) الان شما از آقای دکتر مرشد سؤال کردید که چقدر افراد در لیست انتظار منتظرند وزارت بهداری بعلت نداشتن اعتبار با نداشتن وسایل هنوز نمیشوند آنها را معالجه بکنند (صحیح است) چطور در منطقه که طیب ندارد شما میخواستید این قانون را اجراء بکنید بخدا قسم اینکار شما نیست شما باید کار خودتان

بکنند اگر وزارت بهداری میخواستند بکنند پس امضای وزیر بهداری با موافقت کمیسیون بهداری کجاست ؟ از دکتر ولیان - امضای نخست وزیر در ذیل لایحه هست) امضای وزیر بهداری ضروری است برای اینکه هر کس در لایحه امضای اجراء بکند باید زیر آن لایحه را امضا کند اجراء کنند این کار وزارت بهداری است اگر معاهد اجراء بکنند وزارت بهداری مسئول بهداشت مردم این مملکت است (دکتر فرور - جناب آقای وزیر وزارت بهداری ۱۲ سال پیش امضاء کرده که برای معادن در مانگا درست کند تا حالا نکرده) بنده قبلاً عرض کرده امضائی به این جهت نمیشود گفت که منقضی شده امضای آقای وزیر در شهر کوچک بر خلاف چیزی که اختلاف زیاد است اینها اختلاف زناشویی است فردی در دفتر دار میدارند کاذب امضاء مینویسند بر نامه معاین شما ، شما خودتان که از همه مسأله برین بصلت ندارید میترسم فردا يك کشاورزی با يك نامه بر ما بفرستد راحت شود و شما رضی نشوید که اینکار بشود این بنده يك پیشنهاد نوشتم که این لایحه بر کردد کمیسیون بهداری بن لایحه در امر درمان وزارت بهداری بخواند نمایندگان لایحه بر کردد به کمیسیون بهداری و این را هم در نظر داشته باشید که بنده عضو کمیسیون بهداری متأسفانه بنده فقط در مورد اعتیاد صحبت نخواهد شد این ها ۱۳ سال در این مملکت اینکار را اجراء کرده اند تجربه دارند و باید اصلاحات خودشان را در اختیار جنابعالی بگذارند بزرگ با اطلاعات آنها بتوانید این کار را انجام بدهید عرض بنده است (احسن).

میکنم قیام فرمایند (اکثر برخاستند) تصویب شد. لایحه کمیسیون بهداری ارجاع میشود. آقای دکتر ولیان بفرمائید.

ولیان (وزیر اصلاحات ارضی و تعاون روستائی) - اکنون که با تصویب ساحت مقدس مجلس شورای ملی این لایحه میرود به کمیسیون بهداری برای رسیدگی به این پیشنهاد ها ولیکن تحت تاثیر این موفقیت اجباری که بنده حضور داشتم و مطالبی که مطرح شد که اگر پاسخ داده نشود ممکن است در خود کمیسیون بهداری مجلس شورای ملی هم سوء تفاهاتی ایجاد شود بنده دو سه مطلب را اینجا عرض میکنم تشکر هم میکنم اصراری نیست دولت و حزب ما وظیفه خودش را انجام داده و این لایحه را ما اینجا رسانده حالا میرود کمیسیون آنجا هم هر چه بیشتر بررسی کنیم مسلماً بوضع بهتری در خواهد آمد ولی يك مطلب را خواستم عرض کنم بنظر من بررسی مجدد در کمیسیون بهداری یا کمیسیون دیگر امکانات فعلی دولت را در حال حاضر اضافه نخواهد کرد اینک اینجا ایراد میگیرند که در لایحه منع کشت خشخاش مهلتی هست اگر در ظرف آن مهلت این گرفتار بهما را از پیش پای خودمان برداشته بودیم که ما لایحه مجددی نمیآوردیم زارعین مملکت در يك وضع استثنائی خاص هستند که بمقررات خاصی هم احتیاج دارند بنابراین بنده خواستم عرض کنم که اگر چنانچه روزی این لایحه بصورت قانون تصویب شود بدولت ابلاغ شد و اگر در لایحه مأمور اجراءش وزارت اصلاحات ارضی بود ترتیب اجراءش قبلاً بررسی شده راه حلی از قبیل داشتن پزشک برای هر ده یا کلینیک برای هر ده نه نهاد در مملکت الآن وجود ندارد در اکثریت قریب به اتفاق ممالک دنیا هم این امکان وجود ندارد که در هر دهی بمفهوم دهی که ما داریم آن تشکیلاتی را که آقایان انتظار دارند و خدا کند که کار روزی به آنجا برسد که این تشکیلات را داشته باشیم خواستم فقط توضیح بدهم خدمتان که نحوه اجراء این لایحه از هر نظر بررسی شده حتی ترتیب مداوا بررسی شده و من خیلی خوشحال هستم که برای بررسی بیشتری این لایحه بر سر کردد به کمیسیون بهداری و انشاء الله

کمیسیون بهداری موافقت بخوان تصمیم امکانات هم
دش بشی میشود

۶- تقدیم پنج فقره سؤال بوسیله آقای پزشکپور
رئیس - آقای پزشکپور بفرمائید

پزشکپور - پنج سؤال است برای اقدام تقدیم میکنم
۷- تقدیم يك فقره لایحه و يك فقره صورت دیون
بوسیله آقای معاون وزارت دارائی

رئیس - آقای قوام صدزی فرمایشی دارید بفرمائید
قوام صدزی (معاون وزارت دارائی) - با اجازه

مقام محترم ریاست در اجرای اصول انقلاب اداری و برای
انجام کارهای مربوط به هزینه های دولتی در سازمانهای
وابسته و طرز نظارت بر آنها لایحه ای تهیه و تنظیم شده
است که بدینوسیله تقدیم میشود

رئیس - به کمیسیونهای مربوط ارجاع میشود
قوام صدزی - سورتی است از دیون بلا محل دانشگاه
تهران برای سال ۱۳۴۷ که در کمیسیون بودجه باید مورد
رسیدگی قرار بگیرد بدینوسیله تقدیم میشود

رئیس - به کمیسیون بودجه ارجاع میشود
۸- طرح و تصویب گزارش کمیسیون امور خارجه
راجع بموافقت نامه فرهنگی بین دولت شاهنشاهی
ایران و دولت جمهوری ملی لهستان و ارسال مجدد
به مجلس سنا

رئیس - گزارش کمیسیونها راجع به موافقتنامه
فرهنگی بین دولت شاهنشاهی ایران و دولت جمهوری
ملی لهستان مطرح است قرائت میشود
(شرح زیر خوانده شد)

گزارش از کمیسیون امور خارجه بمجلس شورای ملی
کمیسیون امور خارجه در جلسه سیزدهم آبان ماه ۱۳۴۷
با حضور نمایندگان دولت لایحه شماره ۳۲۲۴ مورخ ۳۷/۳/۷
راجع بموافقتنامه فرهنگی بین دولت شاهنشاهی ایران و
دولت جمهوری ملی لهستان را که قبلاً بتصویب مجلس شورای
ملی رسیده و مجلس سنا در آن اصلاحاتی بعمل آورده بود
مورد رسیدگی قرار داد و مصوبه قبلی مجلس شورای ملی را عیناً
تأیید و تصویب کرد

اینک گزارش آنرا بشرح زیر بمجلس شورای ملی
تقدیم میدارد
ماده واحده - موافقتنامه فرهنگی بین دولت شاهنشاهی

ایران و دولت جمهوری ملی لهستان که مشتمل بر
مقدمه و ۹ ماده میباشد و در تاریخ ۲۳ اردیبهشت
۱۳۴۷ برابر ۱۳ مه ۱۹۶۸ در تهران به امضای نمایندگان
مختار دولتی رسید است تصویب و بدولت اجازه داده میشود
اسناد تصویب آنرا مبادله نمایند

مخبر کمیسیون امور خارجه مهرزاد
گزارش از کمیسیون فرهنگ و هنر
بمجلس شورای ملی

کمیسیون فرهنگ و هنر در جلسه نوزدهم آبان
۱۳۴۷ با حضور نمایندگان دولت لایحه راجع به موافقت
فرهنگی بین دولت شاهنشاهی ایران و دولت جمهوری
لهستان را که قبلاً بتصویب مجلس شورای ملی رسیده و عیناً
سنا در آن اصلاحاتی بعمل آورده بود مورد رسیدگی قرار داد
و مصوبه کمیسیون امور خارجه بمجلس شورای ملی را در این مورد
عیناً تأیید و تصویب کرد

اینک گزارش آنرا بمجلس شورای ملی تقدیم
مخبر کمیسیون فرهنگ و هنر - مجید محسنی میر
گزارش از کمیسیون علوم و آموزش عالی
بمجلس شورای ملی

کمیسیون علوم و آموزش عالی در جلسه نوزدهم آبان
۱۳۴۷ با حضور نمایندگان دولت لایحه راجع به موافقت
فرهنگی بین دولت شاهنشاهی ایران و دولت جمهوری
لهستان را که قبلاً بتصویب مجلس شورای ملی رسیده و عیناً
سنا در آن اصلاحاتی بعمل آورده بود مورد رسیدگی قرار داد
و مصوبه کمیسیون امور خارجه بمجلس شورای ملی را در این مورد
عیناً تأیید و تصویب کرد

اینک گزارش آنرا بمجلس شورای ملی تقدیم
مخبر کمیسیون علوم و آموزش عالی - دکتر قربان
گزارش از کمیسیون آموزش و پرورش بمجلس شورای ملی
کمیسیون آموزش و پرورش در جلسه نوزدهم آبان
۱۳۴۷ با حضور نمایندگان دولت لایحه راجع بموافقت
فرهنگی بین دولت شاهنشاهی ایران و دولت جمهوری
لهستان را که قبلاً بتصویب مجلس شورای ملی رسیده و عیناً
سنا در آن اصلاحاتی بعمل آورده بود مورد رسیدگی قرار داد

و کمیسیون امور خارجه بمجلس شورای ملی را در
مورد عیناً تأیید و تصویب کرد

اینک گزارش آنرا بمجلس شورای ملی تقدیم
مخبر کمیسیون آموزش و پرورش - موسوی ماکوئی
۱۳۴۷ با حضور نمایندگان دولت لایحه راجع بموافقتنامه
همکاری فنی و علمی بین دولت شاهنشاهی ایران و دولت
جمهوری فرانسه را که قبلاً بتصویب مجلس شورای ملی رسیده
و مجلس سنا در آن اصلاحاتی بعمل آورده بود مورد رسیدگی قرار
داد و مصوبه کمیسیون امور خارجه بمجلس شورای ملی در این
مورد عیناً تأیید و تصویب کرد

اینک گزارش آنرا بمجلس شورای ملی تقدیم میدارد

مخبر کمیسیون آموزش و پرورش - موسوی ماکوئی
گزارش از کمیسیون علوم و آموزش عالی بمجلس شورای ملی
کمیسیون علوم و آموزش عالی در جلسه ۱۹ آبانماه
۱۳۴۷ با حضور نمایندگان دولت لایحه راجع بموافقتنامه
همکاری فنی و علمی بین دولت شاهنشاهی ایران و دولت جمهوری
فرانسه را که قبلاً بتصویب مجلس شورای ملی رسیده و مجلس
سنا در آن اصلاحاتی بعمل آورده بود مورد رسیدگی قرار داد
و مصوبه کمیسیون امور خارجه بمجلس شورای ملی را در این
مورد عیناً تأیید و تصویب کرد

اینک گزارش آنرا بمجلس شورای ملی تقدیم
مخبر کمیسیون علوم و آموزش عالی - دکتر قهرمان
رئیس - نسبت بگزارش کمیسیونها نظری نیست
(اظهاری شد) بگزارش کمیسیونها رأی میگیریم خانمها
و آقایانی که موافقت خواهش میکنم قیام بفرمائید (اکثر
برخواستند) تصویب شد لایحه برای تصویب مجدد بمجلس
سنا فرستاده میشود

۱۰- طرح و تصویب گزارش کمیسیون علوم و آموزش
عالی دائر به تأیید اصلاحات مجلس سنا در لایحه قانونی
تشکیل هیأت امنای دانشکده صنعتی (پلی تکنیک تهران)
و ابلاغ بدولت

رئیس - گزارش کمیسیونها راجع به تشکیل هیأت
امنای دانشکده صنعتی (پلی تکنیک تهران) مطرح است
قرائت میشود
(بشرح زیر قرائت شد)

گزارش از کمیسیون علوم و آموزش عالی
بمجلس شورای ملی
کمیسیون علوم و آموزش عالی در جلسه نوزدهم

ماده واحده - موافقتنامه همکاری فنی و علمی بین
دولت شاهنشاهی ایران و دولت جمهوری فرانسه که مشتمل
بر مقدمه و یازده ماده و یک سند ضمیمه میباشد و در تاریخ
۲۷ دسامبر ۱۹۶۷ در تهران به امضای
نمایندگان مختار دولتی رسید است تصویب و بدولت اجازه
داده میشود اسناد تصویب آنرا مبادله نمایند

کمیسیون امور خارجه - مهرزاد

آن ماه ۱۳۴۷ بحضور آقای کانی زوی معاون وزارت علوم و آموزش عالی اصلاحات مجلس سنا در مورد لایحه شماره ۶۹۱۴-۱۳۴۷ دولت راجع به تشکیل هیأت امنای دانشکده صنعتی (پلی تکنیک تهران) را که بشماره ۵۲۸ چاپ شده و قبلاً تصویب مجلس شورای ملی رسیده بود مجدداً مطرح کرد و اصلاحات آن مجلس را تصویب رسانید.

ایشان گزارش آنرا بشرح زیر بمجلس شورای ملی تقدیم میدارد:

قانون تشکیل هیأت امناء دانشکده صنعتی تهران ماده واحده - از تاریخ تصویب این قانون دانشکده صنعتی مشمول مقررات قانون تشکیل هیأت امناء دانشگاه تهران مصوب ۱۳۴۶/۱/۱ خواهد بود.

تبصره ۱۵ - هیأت امناء دانشکده صنعتی (پلی تکنیک تهران) از اعضاء زیر تشکیل میشود:

- ۱ - وزیر علوم و آموزش عالی
- ۲ - وزیر فرهنگ و هنر
- ۳ - وزیر آموزش و پرورش
- ۴ - وزیر راه
- ۵ - وزیر اقتصاد
- ۶ - وزیر آب و برق
- ۷ - مدیر عامل شرکت ملی نفت ایران
- ۸ - مدیر عامل سازمان برنامه
- ۹ - دبیر کل سازمان امور اداری و استخدامی کشور.

- ۱۰ - مدیر عامل بنیلد فر هنگی جابجایی
- ۱۱ - رئیس اطاق صنایع و معادن ایران
- ۱۲ - رئیس دانشکده صنعتی

۱۳ - پنج نفر از شخصیت‌های علمی و صنعتی و اقتصادی و اجتماعی کشور به پیشنهاد وزیر علوم و آموزش عالی و تصویب هیأت وزیران.

تبصره ۲۰ - بجای اعضاء مذکور در ذمه بنداول ممکن است نمایندگان تام‌الاختیار آنان در هیأت امناء شرکت کنند.

تبصره ۳۰ - هیأت امناء در اولین جلسه رئیس هیأت

را انتخاب مینماید.
تبصره ۴۰ - قانون اداره دانشکده صنعتی زیر نظر هیأت امناء مصوب ۲۴ آبانماه ۱۳۴۵ از تاریخ تصویب این قانون ملغی خواهد بود.

مخبر کمیسیون علوم و آموزش عالی - دکتر فریدون گزارش از کمیسیون دارائی بمجلس شورای ملی کمیسیون دارائی در جلسه ۲۲ آبانماه ۱۳۴۷ حضور نماینده دولت اصلاحات مجلس سناراجع به تشکیل هیأت امنای دانشکده صنعتی (پلی تکنیک تهران) را که بشماره ۵۲۸ چاپ شده است مورد رسیدگی قرارداد. گزارش کمیسیون علوم و آموزش عالی را در این مورد عیناً تأیید و تصویب کرد.

ایشان گزارش آنرا بمجلس شورای ملی تقدیم میدارد: مخبر کمیسیون دارائی - خسروی کردیش گزارش از کمیسیون امور استخدام و سازمانهای دولتی کمیسیون امور استخدام و سازمانهای اداری در جلسه ۲۰ آبانماه ۱۳۴۷ بحضور نماینده دولت اصلاحات مجلس سناراجع به تشکیل هیأت امنای دانشکده صنعتی (پلی تکنیک تهران) را که بشماره ۵۲۸ چاپ شده است مورد رسیدگی قرارداد و گزارش کمیسیون علوم و آموزش عالی را در این مورد تأیید و تصویب کرد.

ایشان گزارش آنرا بمجلس شورای ملی تقدیم میدارد: مخبر کمیسیون امور استخدام و سازمانهای اداری - دبیر رئیس - نسبت بگزارش کمیسیون نظری بنسبت (اظهاری نشد) بگزارش کمیسیون زای میگیریم خواهش و آقابانیکه موافقت خواهش میکنم قیام بفرمایند (اگر برخاستند) تصویب شد. لایحه بدولت ابلاغ میشود.

۱۱ - طرح و تصویب گزارش کمیسیون بهداری دائر به تأیید اصلاحات مجلس سنا در لایحه قانونی اصلاح ماده ۱۹ قانون طرز جلوگیری از بیماریهای آمیزشی و بیماریهای واگیر و ابلاغ بدولت

رئیس - گزارش کمیسیونها راجع باصلاح ماده ۱۹ قانون طرز جلوگیری از بیماریهای آمیزشی و بیماریهای واگیر مطرح است. قرائت میشود.

(بشرح زیر قرائت شد)
گزارش از کمیسیون بهداری به مجلس شورای ملی کمیسیون بهداری در جلسه ۲۶ آبان ماه ۱۳۴۷

حضر آقای دکتر مرشد معاون وزارت بهداری لایحه شماره ۲۳۸۸-۴۷ دولت راجع به اصلاح ماده ۱۹ قانون جلوگیری از بیماریهای آمیزشی و بیماریهای واگیر را که قبلاً تصویب مجلس شورای ملی رسیده و مجلس سناتغییراتی بر آن داده بود مورد بررسی قرارداد و اصلاحات آن مجلس تصویب کرد.

ایشان گزارش آنرا بشرح زیر بمجلس شورای ملی تقدیم میدارد:

این صلاح ماده ۱۹ قانون طرز جلوگیری از بیماریهای آمیزشی و بیماریهای واگیر ماده واحده - در ماده ۱۹ قانون طرز جلوگیری از بیماریهای آمیزشی و بیماریهای واگیر مصوب ۱۱ خردادماه ۱۳۴۰ تصویب میشود:

اشبه آخر ماده: بیماریهای مالاریا - فلج اطفال -

بیمه به آخر تبصره ماده: بیماریهای آبله مرغان -

بیمه های ویروسی - مسمومیت غذائی .

تبصره - در مناطقی که وسائل و امکانات لازم برای تشخیص سران فراهم باشد و از طرف وزارت بهداری اعلام گویکشاغلین رشتههای پزشکی که به امر مداوای بیماران میپردازند. موظفند بجز در مشاهده بیمار مبتلا بسرطان مراتب بزرگ و مشروحاً بطور محرمانه بمقامات بهداشتی محل اطلاع دهند.

رئیس کمیسیون بهداری - دکتر اعتمادی

گزارش از کمیسیون دادگستری بمجلس شورای ملی کمیسیون دادگستری در جلسه ۲۷ آبان ماه ۱۳۴۷ با حضور نمایندگان دولت لایحه راجع به اصلاح ماده ۱۹ قانون طرز جلوگیری از بیماریهای آمیزشی و بیماریهای واگیر که قبلاً تصویب مجلس شورای ملی رسیده و مجلس سناتغییراتی داده بود مورد بررسی قرارداد و گزارش کمیسیون بهداری را تأیید و تصویب کرد.

ایشان گزارش آنرا بمجلس شورای ملی تقدیم میدارد:

مخبر کمیسیون دادگستری - دکتر وفا رئیس - نسبت بگزارش کمیسیون نظری نیست ؟

(اظهاری نشد) بگزارش کمیسیون بهداری میگیریم خواهش و آقابانیکه موافقت خواهش میکنم قیام بفرمایند (اگر برخاستند) تصویب شد. لایحه بدولت ابلاغ میشود.

۱۲ - طرح گزارش کمیسیون دارائی دائر به تأیید اصلاحات مجلس سنا در طرح قانونی بیمه اجباری مسئولیت مدنی دارندگان وسائل نقلیه موتوری زمینی در مقابل شخص ثالث و ارجاع مجدد به کمیسیون دارائی

رئیس - گزارش کمیسیونها راجع به بیمه اجباری مسئولیت مدنی دارندگان وسائل نقلیه موتوری زمینی در مقابل شخص ثالث مطرح است. قرائت میشود (بشرح زیر قرائت شد)

گزارش از کمیسیون دارائی بمجلس شورای ملی

کمیسیون دارائی در جلسه ۸ آبانماه ۱۳۴۷ بحضور نمایندگان دولت طرح مربوط به بیمه اجباری مسئولیت مدنی دارندگان وسائل نقلیه موتوری زمینی در مقابل شخص ثالث را که قبلاً در مجلس شورای ملی تصویب و مجلس سنا تغییراتی در آن داده بود و بشماره ۵۰۹ چاپ گردیده مورد رسیدگی قرارداد و مصوبه مجلس سناراً عیناً تصویب کرد. ایشان گزارش آنرا بمجلس شورای ملی تقدیم میدارد:

طرح قانون بیمه اجباری مسئولیت مدنی دارندگان وسائل نقلیه موتوری زمینی در مقابل شخص ثالث

ماده ۱ - کلیه دارندگان وسائل نقلیه موتوری زمینی و انواع یندک و ترابرها متصل بوسائل مزبور قطارهای راه آهن اعم از اینکه اشخاص حقیقی یا حقوقی باشند مسئول جبران خسارات بدنی و مالی هستند که در اثر حوادث و وسائل نقلیه مزبور و یا محمولات آنها باشخص ثالث وارد شود و مکلفند مسئولیت خود را از این جهت نزد شرکت سهامی بیمه ایران و یا یکی از مؤسسات بیمه داخلی که اکثریت سهام آنها متعلق باتابع ایرانی و صلاحیت آنها به پیشنهاد وزارت دارائی و وزارت اقتصاد مورد تأیید دولت باشد. بیمه نمایند.

تبصره ۱ - منظور از حوادث مذکور در این قانون هرگونه تصادف یا سقوط یا آتش سوزی یا انفجار و وسائل نقلیه موضوع این ماده و نیز خساراتی است که از محمولات و وسائل مزبور به اشخاص ثالث وارد شود.

تبصره ۲- کلیه وزارتخانهها، ادارات مستقل، بانکها، بندها، و شرکتها، که حداقل نصف سهام آنها متعلق بدولت است و سازمان برنامه و شرکتها، تابع آن و بطور کلی عموم مؤسسات وابسته بدولت مکلفند عملیات موضوع این قانون را محصور نزد شرکت سهامی بیمه ایران انجام دهند.

ماده ۳- کلیه اشخاصیکه بسبب حوادث و وسائل نقلیه موضوع این قانون دچار زیانهای بدنی یا مالی میشوند از لحاظ این قانون ثالث تلقی میشوند باستثناء اشخاص زیر:

الف - بیمهگذار - مالک باراننده وسیله نقلیه مسئول حادثه

ب - کارکنان بیمهگذار مسئول حادثه حین کار و انجام وظیفه

ج - همسر و پدر و مادر و اولاد و اولاد اولاد و اجداد تحت تکفل بیمهگذار در صورتیکه سر نشین وسیله نقلیه ای باشند که راننده یا بیمهگذار مسئول حادثه باشد.

ماده ۴- از تاریخ انتقال وسیله نقلیه کلیه تعهدات ناشی از قرارداد بیمه بد منتقل الیه وسیله نقلیه منتقل میشود و انتقال گیرنده تا پایان مدت قرارداد بیمه، بیمه گذار محسوب خواهد شد و مکلف است ظرف پانزده روز از تاریخ انتقال وسیله نقلیه بخود مراتب را بطریق مطمئنانه بخشی با ذکر مشخصات کامل خود به بیمهگر اعلام کند.

ماده ۵- موارد ذیل از شمول بیمه موضوع این قانون خارج است:

- ۱ - خسارات ناشی از فرس ماژور از قبیل جنگ - سیل - زلزله.
- ۲ - خسارات ناشی از مجاملات و وسائل نقلیه مورد بیمه.
- ۳ - خسارات مستقیم یا غیر مستقیم ناشی از تشعشعات اتمی و رادیواکتیو.
- ۴ - خسارات وارد بمتصرفین غیر قانونی و وسائل نقلیه یا رانندگان فاقد گواهینامه رانندگی.
- ۵ - خسارات ناشی از محکومیت جزائی و پرداخت جرائم.
- ۶ - خسارات ناشی از حوادثی که در خارج از کشور اتفاق میافتند مگر اینکه توافقی بین بیمهگر و بیمهگذار در این موضوع شده باشد.

ماده ۵- در مورد عمد راننده در ایجاد حادثه یا در

صورتیکه راننده فاقد گواهینامه رانندگی باشد شرکت بیمه پس از پرداخت خسارت زیان دیده میتواند برای اضرار وجود پرداخت شده شخصی که موجب خسارت شده مراجع شود.

ماده ۶- بیمهگر ملزم بچیران کلیه خسارات و زیانهای شاخص ثالث خواهد بود.

حداقل مبلغ بیمه با توجه بنوع و سایر خصوصیات و شرایط و همچنین تعرفه حق بیمه و شرایط عمومی آن باریک تر خواهد و شرایط بین المللی توسط شرکت سهامی بیمه ایران تعیین و تصویب هیات وزیران خواهد رسید.

ماده ۷ - پس از گذشتن سه ماه از تاریخ اجرای این قانون از حرکت و وسائل نقلیه موتوری زمینی که در قرارداد بیمه موضوع این قانون میباشد از طرف بیمهگر اداره راهنمایی و رانندگی و پلیس راه جلوگیری بعمل میآید.

ماده ۸ - شرکتها، بیمه طبق مقررات این قانون و آئین نامه های مربوط به آن مکلف به انعقاد قراردادها با دارندگان و وسائل نقلیه مشمول این قانون خواهند بود.

ماده ۹- دارندگان و وسائل نقلیه موتوری زمینی که بخواهند در ایران میشوند در صورتیکه خارج از کشور مسئولیت خسارت نسبت بحوادث ناشی از وسیله نقلیه موضوع این قانون بموجب نامدایبکه از طرف شرکت سهامی بیمه ایران معتبر شناخته میشود بیمه نکرده باشند مکلفند هنگام ورود بهر ایران طبق ماده یک این قانون اقدام به بیمه نمایند.

ماده ۱۰- برای چیران زیانهای بدنی وارد بشخص ثالث که بعلت بیمه نبودن وسیله نقلیه، بطلان قرارداد بیمه، تعلیق قرارداد بیمه - تعلیق تأمین بیمهگر - فرار کردن یا شناخته نشدن مسئول حادثه و یا ورشکستگی بیمهگر، پرداخت نباشد یا بطور کلی برای چیران خسارهای خارج از شرایط بیمه نامه (باستثنای موارد مصرح در ماده ۱۴) صندوق مستقلی بنام « صندوق تأمین خسارتهای بدنی» تأسیس میشود که بوسیله شرکت سهامی بیمه ایران اداره خواهد شد سازمان، وظایف و صلاحیت صندوق تأمین خسارتهای بدنی، بموجب آئین نامه ای خواهد بود که بوسیله شرکت سهامی بیمه ایران تهیه و تصویب هیات وزیران خواهد شد.

ماده ۱۱ - درآمد صندوق تأمین خسارتهای بدنی از منابعی است که به پیشنهاد دولت بتصویب کمیسیونهای دارای

مجلس برسد.

ماده ۱۲- مرور زمان دعاوی مربوط به بیمه موضوع این قانون در تاریخ وقوع حادثه دسوال نمیشد و هر نوع اقدام زیان منظره مطالبه خسارت اعم از ارسال نامه بانلگرام یا سایر طرق مرور زمان خواهد بود.

مدت مرور زمان جدید بعد از انقطاع تکمیل است.

ماده ۱۳ - آئین نامه اجرائی این قانون از طرف شرکت سهامی بیمه ایران تهیه و پس از تصویب هیات وزیران بوقت اجرا گذاشته میشود.

ماده ۱۴ - این قانون از اول فروردین ماه ۱۳۴۸ بوقت اجرا گذاشته خواهد شد.

مخبر کمیسیون دارائی - خسرو کردستانی

گزارش از کمیسیون دادگستری بمجلس شورای ملی - کمیسیون دادگستری در جلسه ۲۰ آبانماه ۱۳۴۷ با حضور نمایندگان دولت طرح مربوط به بیمه اجباری مسئولیت مدنی دارندگان و وسائل نقلیه موتوری زمینی در مقابل شخص ثالث که قبلاً در مجلس شورای ملی تصویب و مجلس سنا تغییراتی در آن داده بود مورد رسیدگی قرارداد و گزارش کمیسیون دارائی را در اینمورد تأیید و تصویب کرد.

بناگزارش آنرا بمجلس شورای ملی تقدیم میدارد.

مخبر کمیسیون دادگستری - دکتر وفا

گزارش از کمیسیون کشور بمجلس شورای ملی

کمیسیون کشور در جلسه ۲۷ آبانماه ۱۳۴۷ با حضور نمایندگان دولت طرح مربوط به بیمه اجباری مسئولیت مدنی دارندگان و وسائل نقلیه موتوری زمینی در مقابل شخص ثالث که قبلاً در مجلس شورای ملی تصویب و مجلس سنا تغییراتی در آن داده بود مورد رسیدگی قرارداد و مصوبه مجلس سنا تصویب کرد.

بناگزارش آنرا در تأیید گزارش کمیسیون دارائی بمجلس شورای ملی تقدیم میدارد.

مخبر کمیسیون کشور - کلاثر هرمزی

گزارش از کمیسیون کار و امور اجتماعی

بمجلس شورای ملی

کمیسیون کار و امور اجتماعی در جلسه ۱۲ آبانماه ۱۳۴۷ با حضور آقای قوام صدیقی معاون وزارت دارائی طرح

مربوط به بیمه اجباری مسئولیت مدنی دارندگان و وسائل نقلیه موتوری زمینی در مقابل شخص ثالث را که قبلاً در مجلس شورای ملی تصویب و مجلس سنا تغییراتی در آن داده بود مورد رسیدگی قرارداد و مصوبه مجلس سنا را عیناً تصویب کرد.

اینک گزارش آنرا در تأیید گزارش کمیسیون دارائی بمجلس شورای ملی تقدیم میدارد.

مخبر کمیسیون کار و امور اجتماعی - پور بابائی

رئیس - نسبت گزارش کمیسیونها نظری نیست؟ آقای خواجه نوری فرمایشی دارید بفرمائید.

خواجه نوری - تغییراتی که در مجلس سنا داده شده البته بسیاری از آنها جنبه اصلاح عبارتی است ولی این تبصره ماده ۲ که الان بنده قرائت میکنم.

تبصره - در صورت تصادف دو وسیله نقلیه رانندگان و وسائل مزبور نیز در برابر یکدیگر شخص ثالث محسوب میشوند اعم از آنکه مالک وسیله نقلیه باشند یا نباشند این تبصره نهایت ضرورت را دارد برای اینکه فلسفه بیمه شخص ثالث این است هر کس زیان از یک وسیله نقلیه ببیند که خارج از آن وسیله نقلیه باشد بیمه کننده آن وسیله نقلیه بایستی از عهده غرامت بر بیاید وقتی که دو وسیله نقلیه باهم تصادف میکنند چه بسا که مسئولیت مشترک باشد و مأمورین راهنمایی هر دو راننده را مسئول قرار بدهند آنوقت در این صورت تصادف دیده های این اتومبیلها بهیچ وجه تأمین ندارند در صورتیکه روح این قانون و طرح اولیای که وسیله نمایندگان تهیه شده این است که اشخاصیکه تصادف میکنند باید تأمین داشته باشند بنده خواستم که نماینده دولت راجع باین موضوع توضیح بدهند.

رئیس - آقای قوام صدیقی توضیح بفرمائید.

قوام صدیقی (معاون وزارت دارائی) - بطوریکه ملاحظه میفرمائید ماده ۲ که قبلاً تصویب شده است وضع عبارتش طوری بوده که بعد این تبصره را در آن گنجانیده اند چون ماده ۲ شاملیت دارد و میگویند کلیه اشخاصیکه به سبب حوادث و وسائل نقلیه این قانون دچار صدمه بدنی میشوند شخص ثالث این قانون محسوب میشوند و مستثنیاتش منحصر آ چیزهایی

است (خواجه نوری - مستثنیات بل بخوانید)
 الف - بیمه گذار، مالک یا راننده وسیله نقلیه
 مسئول حادثه.
 ب - کارکنان بیمه گذار و همچنین همسر و پدر و مادر
 و اولاد تحت تکفل بیمه گذار. در آنجا اینطور تلقی
 شد که این عبارت را در هر میگیرد و صراحت لازم ندارد
 حالا هرطور صلاح میدانید.
 رئیس - آقای خواجه نوری بفرمائید.

خواجه نوری - اتفاقاً همین ماده ۲ که مصوبه سنا
 است مستثنیاتی تعیین کرده و در بند الف نوشته این قبیل
 اشخاصی که مستثنی هستند و نوشته بیمه گذار، مالک یا
 راننده مسئول حادثه، بنده نظر همین است وقتی دو انومبیل
 باهم تصادف میکنند اغلب هر دو راننده مسئول هستند
 بنابراین هیچکس آنوقت منتفع نمیشود یکطرف باید
 استفاده کند و این ضرورت دارد که این نص صریح ماده ۲
 اضافه شود و به این نحو که از مجلس سنا آمده است صحیح
 نیست و مقصود اولیه ای که ما داشتیم از این طرح این بود
 که اشخاص ثالث بیمه باشند و در اینجا شخص ثالثی
 نمیماند که بیمه باشد ما که نمیخواهیم یک حق بیمه ای یک
 شرکت دولتی باشد کتفای خصوصی وصول بکنند و در مقابل
 اشخاص مسئولیتی هم نداشته باشد (صحیح است) و بهتر
 است که برای مطالعه بیشتری بکمسیون داری بر گردد.
رئیس - اگر خانها و آقایان موافقت دارند
 اجازه بفرمائید این طرح بکمسیون داری ارجاع شود
 و نمایندگان محترم تشریف ببرد توضیحاتیکه دارند بدهند
 آنچه بکمسیون داری تصویب شد میچند از مجلس مطرح
 شود (صحیح است) حالا از خانها و آقایانیکه موافقت
 لایحه بکمسیون داری بر گردد خواهش میکنم قیام
 بفرمائید (اکثر برخاستند) تصویب شد. لایحه بکمسیون
 داری ارجاع میشود.

**۱۳ - طرح گزارش شور اول کمیسیون داری
 راجع به اجازة واگذاری اراضی و
 ساختمانهای دولتی**
رئیس - گزارش شور اول لایحه اجازة واگذاری
 اراضی و ساختمانهای دولتی مطرح است. قرائت میشود.

(شرح زیر قرائت شد)

گزارش شور اول از کمیسیون داری
 بمجلس شورای ملی.

کمیسیون داری در جلسه ۱۳ آبانماه ۱۳۲۷
 حضور نمایندگان دولت لایحه شماره ۱۱۱۶۲ -
 ۱۳۴۷/۴/۱۷ راجع به اجازة واگذاری اراضی و ساختمانهای
 دولتی را که بشماره ۵۰۰ چاپ گردیده مورد رسیدگی
 قرار داد و با اصلاحاتی بشرح زیر تصویب کرد. اینک
 گزارش آنرا بمجلس شورای ملی تقدیم میدارد.
ماده واحده - بدولت اجازة داده میشود اراضی و
 ساختمانهاییکه مورد نیاز وزارتخانه ها و مؤسسات دولتی
 نباشد طبق مقررات فروش رساند و وجوه حاصل را در حد
 مخصوص نزد خزانه داری کمال متمرکز نماید، و جوهر
 طبق بر نامه ای که بموجب پیشنهاد وزارت آبادانی مسکن
 و موافقت وزارت داری بتصویب هیئت دولت خواهد رسید
 توسط وزارت آبادانی و مسکن جهت خرید اراضی و
 ساختمان و یا ایجاد و تکمیل ساختمان و تأسیسات مورد نیاز
 برای ایجاد مراکز دولتی بمصرف خواهد رسید.

تبصره ۱ - وزارتخانه ها و مؤسسات دولتی در مورد
 نیاز فوری میتوانند وجوه حاصل از فروش اراضی و
 ساختمانهای مذکور را با رعایت کلیه قوانین و مقررات
 مربوطه بتصویب هیئت وزیران بمصرف خرید زمین یا
 ساختمان و همچنین ایجاد و تکمیل ساختمان مورد نیاز
 خود برسانند.

تبصره ۲ - سازمانها و مؤسسات و شرکتهای دولتی
 های دولتی که دارای اساسنامه یا مقررات قانونی خاص
 باشند و همچنین وزارت جنگ بر طبق مقررات قانونی
 مربوط بخود عمل خواهند کرد.

تبصره ۳ - به دولت اجازة داده میشود بر اساس
 قانون واگذاری اراضی و ابنیه دولتی بمؤسسات خیریه
 مصوب ۱۳۴۳ از اراضی و ابنیه متعلق به خود که مورد احتیاج
 نباشد بشهر دارها با رعایت ماده ۹۶ قانون اصلاح قانون
 شهرداریها مصوب ۱۳۴۶/۱۱/۲۵ و سایر مؤسساتیکه

صنق تنخیس هیئت وزیران خدمات مفید اجتماعی انجام
 میدهند و اگذار نمایند.

مخبر کمیسیون داری - خسروی کردستانی
 گزارش شور اول از کمیسیون آبادانی و مسکن
 بمجلس شورای ملی.

کمیسیون آبادانی و مسکن در جلسه ۲۲ آبانماه
 ۱۳۲۷ - حضور آقای مهندس آموزگار معاون وزارت
 آبادانی و مسکن لایحه مربوط به اجازة واگذاری اراضی
 و ساختمانهای دولتی را مورد رسیدگی قرار داد و گزارش
 کمیسیون داری را در اینمورد تأیید و تصویب کرد.
 اینک گزارش آنرا بمجلس شورای ملی تقدیم میدارد.
 مخبر کمیسیون آبادانی و مسکن - مهندس عطائی
 گزارش شور اول از کمیسیون دادگستری

بمجلس شورای ملی.

کمیسیون دادگستری در جلسه ۲۷/۸/۱۳۴۷ با
 حضور نمایندگان دولت لایحه مربوط به اجازة واگذاری
 اراضی و ساختمانهای دولتی را مورد رسیدگی قرار داد
 و گزارش کمیسیون داری را در اینمورد تأیید و تصویب
 کرد. اینک گزارش آنرا بمجلس شورای ملی تقدیم
 میدارد.

مخبر کمیسیون دادگستری - دکتر وفا

رئیس - کلیات لایحه مطرح است آقای امینی
 بفرمائید.

داوود مؤید امینی - عرض کنم در این لایحه مسئله
 سخنان و اراضی متعلق بدولت مطرح است بنده از این
 قسمت استفاده میکنم بعرض آقایان میرسانم که دولت در
 اینمورد پنج میلیون و ششصد هزار تومان اجاره میدهد
 که در سال بهشت و هفتاد میلیون تومان بالغ میشود در این
 لایحه قانونی اراضی و ساختمانهای دولتی و چگونگی
 واگذاری آن که الآن مطرح است خواستم بعرض آقایان
 بفرمایم که در بلوار البیاضیت یک ساختمان وزارت کشاورزی
 از سابق کرد که بصورت یک آسمان خراش است بالای ش
 هفتاد و یک گز بوده و یک برج هم که اکثر هواپیمایها خراب
 در آنجا گم میروند کنند بآن نخورند و در مقابل این عمارت
 یک عمارت مشابهی ساخته شده در آخر بلوار که وزارت

کشاورزی چهل و پنج هزار تومان در ماه اجاره میدهد.
 این عمارتیکه دهالی دوازده میلیون تومان از طرف دولت
 خرج شده همینطور بموقوف مانده است بنده نمیدانم این چه
 نوع سابقه و سیاستی است که دولت اتخاذ کرده است که
 میآید بیک عمارتی را میبرد بالا چهارده یا نوزده میلیون خرج
 میکند و آنرا بی استفاده میگذارد اصلاً معلوم نیست چرا
 این کار شده است و چه سیاستی در کار بوده است و حالا میروند
 ماهی چهل و پنج هزار تومان آن عمارت را اجاره میکنند
 من استدعا میکنم که یک توضیحی بفرمائید ما روشن شویم
 شما یک پول هنگفت دولت را میگذارید آنجا بماند و بعد
 میرید اجاره میدهید من خواهش میکنم این را توضیح
 بفرمائید آخر این دولت و ملت چه تقصیری دارند که باید
 اینطور پولشان از بین برود.

رئیس - آقای امینی اگر نظری دارید پیشنهاد بفرمائید
 و در وقتیکه آقای وزیر کشاورزی اینجا هستند این مورد را
 سؤال بفرمائید نظر دیگری در کلیات لایحه نیست؟ (اظهاری
 نشد) بفرمود در شور ماده واحده رأی میگیریم خانها و
 آقایانیکه موافقت خواهش میکنم قیام بفرمائید (اکثر
 برخاستند) تصویب شد ماده واحده مطرح است نظری
 نیست؟ (اظهاری نشد) پیشنهادات رسیده قرائت میشود.

(شرح زیر خوانده شد)

ریاست محترم مجلس شورای ملی

پیشنهاد میکنم جمله زیر با آخر ماده واحده (لایحه
 چاپی شماره ۵۵۲) اضافه شود.

ماده واحده - اولویت در مصرف وجوه حاصل بجا
 رفع احتیاجات محل ملک فروخته شده جهت خرید اراضی
 و ساختمانی و یا ایجاد و تکمیل ساختمان و تأسیسات مورد
 نیاز برای ایجاد مراکز دولتی میباشد.

تبصره ۱ - وزارتخانه ها و مؤسسات دولتی... الی آخر
 دکتر اسفندیاری

مقام محترم ریاست مجلس شورای ملی
 محترماً پیشنهاد میشود در سطر پنجم از تبصره سوم
 بعد از کلمه اجتماعی و تربیتی مانند پیشا هنگی و تربیت
 بدنی اضافه شود.
 با تقدیم احترام - روحانی

مقام معظم ریاست مجلس شورای ملی
محترم ما پیشنهاد میشد اصلاحات ذیل در ماده
واحد مربوط به اجازه واگذاری اراضی دولتی ملحوظ
گردد -
۱ - بعد از کلامه اراضی نوشته شود و آنگاه در محدوده شهر
۲ - در صورتیکه پیشنهاد مذکور قبول نباشد
در ذیل تبصره ۲ بعد از وزارت جنگ و وزارت اصلاحات
اراضی و تعاون روستایی اضافه شود -
مرئوس
رئیس - لایحه و پیشنهادها برای شور دوم به
کمیسیون ۵۱ مربوط ارجاع میشود -
۱۴ - طرح گزارش شور اول کمیسیون کار و امور
اجتماعی راجع به مجازات بکارگماردن اطفال کمتر
از دوازده سال در کارگاههای فرش بافی -
رئیس - گزارش شور اول لایحه مجازات بکارگماردن
اطفال کمتر از دوازده سال در کارگاههای فرش بافی مطرح
است قرائت میشود

(شرح زیر قرائت شد)

گزارش شور اول از کمیسیون کار و امور اجتماعی

بمجلس شورای ملی

کمیسیون کار و امور اجتماعی در جلسه ۱۵ آبان ماه
۱۳۳۷ بحضور آقایان معتمدی و برتو معاونان وزارتخانه های
کار و امور اجتماعی و دادگستری لایحه شماره ۳۳۱۳۶ -
۸/۲ ۱۳۳۷ دولت راجع به مجازات بکارگماردن اطفال
کمتر از دوازده سال در کارگاههای فرش بافی راکه بشماره
۵۱۰ چاپ گردیده مورد رسیدگی قرارداد و تصویب نمود -
اینک گزارش آنرا بمجلس شورای ملی تقدیم میدارد -

لایحه قانونی مجازات بکارگماردن اطفال کمتر از
دوازده سال در کارگاههای فرش بافی

ماده واحده - هرکس اطفال کمتر از دوازده سال
تمام را در کارگاههای فرش بافی بکار بگمارد مجس تأدیبی
از ششماه تا یکسال و تأدیه غرامت از پنج هزار ریال تا پنجاه
هزار ریال محکوم خواهد شد -
در صورت تکرار مجازات مرتکب سه سال حبس تأدیبی
و تأدیه سیصد هزار ریال غرامت میباشد -

کارگاههای موضوع ماده ۷ قانون کار مشمول این
نخواهد بود -
مخبر کمیسیون کار و امور اجتماعی - بوز باغی
گزارش شور اول از کمیسیون دادگستری بمجلس شورای ملی
کمیسیون دادگستری در جلسه ۲۰ آبانماه ۱۳۳۷ -
حضور آقای برتو معاون پارلمانی وزارت دادگستری لایحه
دولت راجع به مجازات بکارگماردن اطفال کمتر از دوازده سال
در کارگاههای فرش بافی را مورد رسیدگی قرارداد و گزارش
کمیسیون کار و امور اجتماعی را در این مورد تأیید و تفسیر
نمود - اینک گزارش آنرا بمجلس شورای ملی تقدیم
مخبر کمیسیون دادگستری - دکتر
رئیس - کلیات لایحه مطرح است آقایان
میرزائی بفرمائید

دکتر صدر - ایشان موافقت با مخالف؟
رئیس - آقای عباس میرزائی مخالفید با موافق
عباس میرزائی - مخالف مشروطه هستیم الان شریف
را هم عرض میکنم این ماده واحد ای که الان مطرح
است باید توجه داشته باشید نمایندگان محترم در این
کار یک ماده ای برای جرائم بکارگماردن کارگران کمتر
از ۱۲ سال موجود است و باید عرض کنم این ماده که
تقدیم شده به مجلس شورای ملی برای خود
اینست که بیشتر بتوان افرادی که متوجه حقوقند
نیستند آنها را وادار کرد که این حقوق را رعایت کنند
ولی اجازه بفرمائید من مطالب روزنامه ای که
در روز شنبه ۱۸ آبانماه ۴۷ مصاحبه ای با رئیس هیئت
اجتماعی شهر کاشان کرده به اضافه یک پیشنهاد تقدیم
ریاست بنمایم فقط یک قسمتی را عرض نمایم که مجلس
شورای ملی میرسانم که ملاحظه بفرمائید وضع اسفناک
کارگران قالیبافی حرف امروز نیست که یک شخص به
فردی بخواهد در این قانون دلسوزی بکند در چندین
سال قبل من خودم در شورای عالی کار که بودم همین آقای
معتمدی بعنوان بازید از قسمت فرش بافیهای کرمان
تشریف بردند به آن منطقه و دیدند افرادی در بیکارگی
خیلی بکار میکنند که فقط پوست و استخوان آنها هستند
مسانده است و گزارش در این مورد نوشتند و شاید
بشر فرزند شاهنشاه آریامهر محبوب هم رسیده است و کارگران

به آن بحقیقت ضعیفی یعنی آن بجهت ما بعنوان کارگر در
آنچنان احساساتی بخرج داده بودند که تمام افرادی
که در آنجا شرکت کرده بودند تحت تأثیر قرار گرفته
بودند (دکتر فریور - اینها آثار تسامح وزارت کار است)
خوبه بفرمائید وزارت کار به اندازه کافی در تمام دوران
وظیفه داری که آقای خسروانی وزارت میکنند این حمایت
بسیار احسن و انهم اجرا کرده این گزارش یکی از
بسیار بیهوشی اجتماعی است که در این روزنامه هست
و بنسبت آنرا میخوانم که استناد بگفته یکی از استادان
دانشگاه کبیر بیج است (دکتر صدر - فارسی آنرا بفرمائید)
این گمراهی فارسی ندارد جناب سرور صدر یان اینرا بنسبت
بگفته ای را همیشه توجه دارند که ما افتخار میکنیم
به این احساسات ملی شما که بخاطر زبان فارسی بخرج
میدهند و آن هم اینجا چند نفر صحبت کردند راجع
به اینکه از بین ما در گذشته و افتخار ادب پارسی بودند
و این مفیدشان در این مجلس مقدس آمد و همه بخاطر
ختم ادب پارسی بوده و این عرق ایرانی بودن ختم باید در
پیدا شود شاهنشاه آریامهر هم در اصول فارسی زبان
بسیار مولد مذهب خفه جعفری نصب مخصوص دارند که در
گزارش آقای دکتر عظیمی ملاحظه فرمودید که به قریستان
شیخ شریف برده بودند و اینها همه از احساسات مذهبی
بزرگ اسلامی است که ایشان دارند و شاید بعضی ها نخواهند
فکر کنند این روح ملکوتی ایشان است که ما افتخار
میکنیم بان و ما هم اگر اینجا مسئله ای را عرض میکنیم
بسیار بگمراهی فارسی این آن تربیتی است که مادر این
زمین نهنگهای ایران زمین پرورش یافته ایم (احسن)
و این نام خورده ایم و به آن معتقد هستیم و اگر هم بنده
تذکره کنم این تقصیر بنده نبود و از آن گذشته اسم
عربیست و در روزنامه نوشته است و من هم در مطالب
روزنامه که دخل و تصرف نمیکند اینجا نوشته است بطور
کرم قالیبافی و کارگران قالیبافی را یکی از استادان
دانشگاه کبیر بیج از یکی از روستاهای کاشان باز دید
کرده بود مدعا گفته که هیچ وقت باور نمیکردم قالی
بافی کردن با انگشتان استخوانی این کودکان خردسال
و بعضی وقت میشود و حالا که متوجه این موضوع شدم
بسیار باوری این فرشته را بخواهم رفت بنابر این

اگر شما از چهار پنج سال پیش با این طرف ملاحظه میکنید
که شاهنشاه محبوب آریامهر مافر بودند که این چه صنعتی
است که انسانها از بین ببرند و ما به آن صنعت بخواهیم بنایم
و افتخار کنیم بنابر این بنده عرض میکنم این ماده واحده ای
که آمده آنطور کامل که بتواند وافی بمقصود باشد نیست
مانند مسئله اصلاحات ارضی مگر موقعیکه شاهنشاه آریامهر
املاک موروثی خودشان را بین زارعین تقسیم کردند آن
مالکین بزرگ نشینند، شنیدند ولی توجه نکردند آن
روز هم قانون بود ولی آنها توجه نداشتند و میگفتند حالا
که زورمان میرسد نهایت فشار را بکشاورزان وارد میآوریم
اینرا بشکوپور - آنوقت قانون نبود مگر آنروز قانون نبود
شاهنامه میگوید پرستیدن شهریار زمین نیوید خردمند
جز راه دین - وقتی آن مردانی که مالک آن املاک بزرگ
بودند و از برتو برکت امنیت و وجود شاهنشاه
زندگی مرفهی داشتند همیشه در کارهای خارج مشغول
رقص و خوشگذرانی بودند و توجه نکردند تا اینکه انقلاب
سفید انقلابی که دنیا با حضرت بآن نگاه میکند و به آن
استناد میکنند پیش آمد و الان هم اینکار ماهی که هنوز
بعضی شان غول بیکرند باید این را بدانند البته بعضی از
کارفرماها نمونه انسانیت هستند مثلاً دیروز در یکی از
کارگاههای تهران رفتم که طبقه بندی و شخصیت کارگر را
در حضور آقای خسروانی نشان میداد کارفرما تشکر میکرد
از وضع وزارت کار که کمک کرده و این برنامه را
برای این کارگاه پیاده کرده و بنیده
چون نمیخواهم تبلیغی برای اشخاص شده باشد اسم آن
کارگاه را نمیدانم و در ولی این را بدانید که بعضی از کارفرماهای
فرش بافی آمده اند کارگاهها را بردماند در خانه هایشان و
مأمورین قانونی و بازرسین کار نمیوانند بروند نوبی خانه
اشخاص چون ممکن است علیه مأمور اعلام جرم بکنند
که چرا در خانه آنها وارد شده است و او را بفرستد بداد گاه
و تا بخواهد ثابت کند که این شخص در خانه اش کارگاه
قالی بافی درست کرده و سوء استفاده کرده مدتها بیای میز
مجلس که است و ما اول پیشنهاد کردیم آن قسمت پائین
را حذف کنند که عده ای سرور صدا کردند که آقایان و

بخدمت دولتیمه بعد از تصدیت خصوصی بر ای خود داشته باشند و حداقل یک پیشنهاد دیگری تهیه کرده ام که بمجلس معارف روز نامه تقدیم مقام ریاست میکنم و امیدوارم این پیشنهاد تصویب برسد و تمامه بندگن کارگران آنرا امضاء کرده اند و بکنفرانس نمایندگان - پیشنهادتان را بخوانید.

رئیس - درموقع خود قرائت میشود آقای یزیشکیور بفرمایند.

یزیشکیور - عرض کنم همکار گرامی آقای عباس میرزائی یک نکته دقیق عنایت فرمودند که متأسفانه لایحه تقدیمی دولت بخصوص بعنوان خاصی که اتخاذ کرده که بعنوان قانون مجازات بکار گماردن اطفال کمتر از ۱۲ سال در کارگاههاست و همچنین بکار گماشتن این اطفال در گذشته سازمانهای مسئول باین نص قانون و باین تکالیف قانونی توجه نکردند، همانطور که اشاره فرمودند در ماده ۱۶ قانون کار که در سال ۱۳۳۷ تصویب شده است بکار گماردن اطفال کمتر از ۱۲ سال در تمامی کارگاهها منع شده و مجازات کسانی که از مفاد مقررات این ماده تخلف کنند در ماده ۵۹ قانون کار پیش بینی شده که بمجازات نقدی و حبس نادمه محکوم میشوند بنابراین آنچه که در این لایحه مطرح میشود افزایش مجازات است که گروه پارلمانی

پان ایرانیست موافق است الزماتیه پیشنهاداتی که تقدیم خواهد شد یکی در مورد تغییر عنوان لایحه است که بقانون تشدید مجازات تبدیل شود و دیگری کلیتی است که ما اعتقاد داریم که این تشدید مجازات نسبت بسایر موارد تعمیم پیدا کند اما این مسئله که لایحه به این کیفیت تقدیم شده است اگر قرار باشد همین کیفیت هم تصویب بشود متأسفانه حاکی از عدم توجه مقامات مسئول و بخصوص دوست عزیز آقای عباس میرزائی نماینده محترم کارگران نشانه عدم توجه مقام مسئول وزارت کار است که ده سال است بصورت يك امر قطعی قانونی در قوانین ما پیش بینی شده (پردلی - کسی مسئول نیست و مسئولیت ندارد) من نمیدانم اگر این هیئت بازرسی شاهنشاهی فرقه بود این بر سرپاها نمیگردد و موضوع ستمهایی که بکارگران قالیبافی از جمله اطفال کمتر از ۱۲ سال که باید نهی رنجور و انگشتان ناتوان خودشان قالیبافی را

می یابند که تازه آن آقای رئیس بیمه های اجتماعی نیز متوجه شده که نتیجه رنج آنها و اشک دیدگان آنهاست این گزارش را نمیدانند ما چه میگردیم من نمیدانم چطور طرف ده سال این قسمت از قانون اجرا نشده چرا میبایست همچنان اطفال معصوم در کارگاهها کار کنند آن کسی که ماده ۱۶ قانون را اجرا نکردند شما چه اطمینانی دارید که قانون تشدید مجازات را اجرا کنند این را چه اطمینانی دارید متأسفانه همکاران گرامی یکی از کارکنان مهم انقلاب اجتماعی ما وزارت کار است استدعا میکنم تعصب حزبی را کنار بگذارید ایگانش وزیر کار و اجتماع دینار کل حزب ایران نوین نبود ناشعانونی در زان عنوان يك وزیر مربوطه مورد پرسش قرار میدید و این همه مطالب مربوطه به کارگران و سرپرستان کارگران در بسوتنه اجمال نمایی بمنظر من لایحه ای که امروز در پیشگاه مجلس شورای ملی مطرح است از یکطرف مبین این است که ستم سازمانهای مسئول وزارت کار به این امور و تکالیف قانونی عمل نکردند (پور بابائی - اینطور نیست) چرا اینطور است و دلیل آن همین لایحه ایست که آورده اند دلیل این لایحه است ده سال است که قانون کار گذشته است ۷۰-

است آقای حسروانی وزیر کار هستند وزیر کار دولت انقلابی هستند دبیر کل حزب دولت انقلابی هستند چرا باید اطفال معصوم در کارگاههای قالیبافی استثمار شوند (قاضی زاده - چطور شد که تمام موارد قانونی را که در قانون تشدید مجازات در نظر نگرفتند بفرصت مجال يك مورد را که در نظر نگرفته شده شما اجرا میگیرید) بله این مسئله مهم است منم میگویم چرا نشد این مسئله مهم است چرا نشد این معاون وزارت کار اینجا حضور دارند بیایند توضیح دهند من سؤال کردم که وزارت کار بیاید توضیح بدهد که در چند مورد مفاد این قانون را اجرا کرده (پور بابائی - موارد) گزارش بازرسان سازمان بازرسی شاهنشاهی در کارگاههای قالیبافی اجرا نشده است (پور بابائی - دلیل این قانون آمده) چرا نشده است؟ چرا اجرا نشده که این قانون بیاید (پور بابائی - قانون کار منع کرده این قانون مربوط بشدید مجازات است) چرا اجرا نشده

باید گزارشهای بازرسان سازمان شاهنشاهی هست که بخت مخیران چرا بدست صاحبان تلویزیونی ما بجز روزنامه را لابد دیدید چطور میگویند این را ندارند و حاضر هستیم اینجا بنشینیم و وزارت کار بیاید توضیح بدهد و گزارش بدهد که در این سالها در چند مورد اجرا کردند این قانون را در چند مورد تخلف را سبب حاد کردند مورد دیگری را برای شما بیان میکنم ماده ۲ ماده ۶ قانون کار را ببینید قابل توجه آن است که بکارگران هرگاه بصره ۲ ماده ۶ مدت کار - معلمان و مرخصها - مزد یا حقوق کارگران ماهیگیر و باغبان و کارکنان کشتیها و فرودگاهها و خلبانان و موبایلها و کارکنان داخل هواپیما با کارگرانی که طرز کارشان بحدی است که قسمتی با کلیه مزد در آمد آنها بوسیله مشتریان با رعایت تأمین میشود کارگران بنادر که مأمور تعمیر و تعمیرات کشتیها میباشند و همچنین کارگرانی که کارهای در ساعات متناوب انجام میگیرند بموجب آئین نامه من در کار تعیین خواهد شد « ده سال است این قانون تصویب شده که آئین نامه های مربوط به این قانون تصویب نشده مربوط به کارگران کشتیها و بنادر؟ آقای برنوی میدانند و وارد هستند اینجا ستمکش ترین

ایشان اشاره به آقای دکتر حکیم شوشتری « تردید دارند (بانو تربیت - هیچکس تردید ندارد) علی بحال در خصوص لایحه صحبت میکنم تقدیم این لایحه متأسفانه همانطور که عرض کردم دلالت دارد بر اینکه این وظایف و تکالیف قانونی انجام نشده است دلیلش هم مشخص و روشن است این جمله معتبره را عرض کنم من باب مشورت آقایان بپذیرند البته نه دستورالعملی میتوانم بدهم نه توصیه جدی ولی این من باب مشورت است و آقایان بکار بکار در رأس کل حزب در رأس وزارتخانه باقی بمانند در رأس وزارتخانه کسی دیگر را غیر حزبی از دوستانتان بگذارید تا ما هم آقای عباس میرزائی بتوانید اینجا بیایید آنچه را که در اعناق دلانتان هست و میخواهید از کارگران دفاع کنید تقاضای وظیفه خود را بجا کنید بنابر این پیشنهادی که تقدیم میشود با توجه به این مطالب میباشند اینست که عنوان لایحه تبدیل شود به عنوان تشدید مجازات بکار گماردن اطفال کمتر از ۱۲ سال، گذشته از این جامعیت و کلیت پیدا بکند اطفالی هستند کمتر از ۱۲ سال جناب عالی در مقابل کارخانهها و کارگاهها کارگراسی را میبینید که پتک روی سندان میکنند و بای کوره ها میایستند و کارهای بسیار جز آور و شاقی با آنها تحمیل میشود بنابر این بیایم این کلیت را بپذیریم و این مجازات را نسبت بسکسانی که فرزندان ملت را در سنین کمتر از ۱۲ سال استثمار میکنند و نسل ما را مورد هجوم و بربوش قرار میدهند و چرا این مجازات تشدید شده بکنیم که در این لایحه پیش بینی شده است پیشنهادی تقدیم میکنم امیدوارم وزارت کار که بطور قطع مهمتر بن مسئولیت را در پیاده کردن انقلاب اجتماعی بعهده دارد و بنابه اطلاعاتی که عرض کردم سبب شده است که این وزارتخانه نتواند وظایف خودش را انجام بدهد متأسفانه وزارت کار غلطاً باموری میپردازد که این امور با مسائل کارگران ارتباطی ندارد و اینقدر این امور را بوسیله مشغول کرده که در نتیجه بدو وظایف قانونی خودش نمیتواند برسد از مسئله انجمن شهر، تشکیل جلسه بزرگ انجمنهای شهر در تالار بزرگ وزارت کار و بقیه مسائل که خود دوستان و همکاران عنایت دارید این مسئله مملکتی است امیدوارم حزب اکثریت باین مسئله اساسی مملکت توجه بکند که وزیر مسئول دیگری را برای این وزارتخانه در نظر بگیرند!

رئیس - خانم دکتر دولت‌شاهی فرمایشی دارید بفرمائید.

بانو دکتر دولت‌شاهی - خیر عرضی ندارم.

رئیس - آقای دکتر مهدب بفرمائید.

دکتر مهدب - با اجازه همکاران محترم، لایحه‌ای که امر وزرد دستور مجلس است بنظر من هر اندازه مختصر است ولی بلك لایحه مهمی است که ناشی است از وضعی که در کشور ما متأسفانه جاری بود و با انقلاب بزرگ اجتماعی ماماینت داشته و اقامت استفاده از اطفال کمتر از ۱۲ سال در کارگاهها، بخصوص قالبیافی متناسب با انقلاب اجتماعی امروز ما نیست آنچه که امروز بیشتر مورد بحث و بررسی قرار گرفت مطالبی بود در خصوص قانون کار که بنده خیال میکنم تا حدی ما فارغ هستیم از بحث راجع به قوانین دیگر بلکه بیشتر باید بپردازیم به قانونی که فعلاً مطرح است و آن این قانون مربوط به گماردن اطفال کمتر از ۱۲ سال است بکار در قانون کار فعلی مسلماً برای بکار گماردن اطفال مجازات‌هایی پیش بینی شده که این مجازات‌ها بنظر بنده در بعضی موارد بخصوص در مورد این کارگاههای قالبیافی بسیار ضعیف بود و اگر وزارت کار هم از این قانون استفاده میکرد مسلماً مراجع قضائی با توجه به عوامل مخففه مجازات این نوع کارفرماها را پائین می‌آوردند پس واقعاً باید در راهی ما اقدام بگذاریم که قدرت قانونی زیادتری بمراجع مسئول و از آن جمله به دستگاه دادگستری برای مجازات این افراد بدهیم اینجاست که بنده تا حدی واقعاً وزارت کار را از این لحاظ تیرنه میکنم من شخصاً نمیتوانم تا چه حد این قانون مخففه یافته با نشده ولی مسلم است که اگر قصد در صدمه اجراء میشد نتیجه بازرسی برای ما بیار نمی‌آورد و همین دولت است که آمده برای جلوگیری از تبعیض برای از بین بردن ظلم فاحش نسبت باطفال کمتر از ۱۲ سال در کارگاهها این لایحه را تقدیم کرده من به توبه خودم سیاستگزارم که نسبت باین اطفال ۱۲ سال به پائین در کارگاههای قالبی باقی اینجنور توجه کرده این خود باعث سر بلندی دولت حزبی است (دکتر فریور - اگر گزارش بازرسان سازمان شاهنشاهی نبود دولت توجه نمیکرد) من نه از

گزارش بازرسان خیر دارم نه خارج از لایحه دولت چیزی که هست امضای وزیر کار زیر لایحه است بنابراین مواج شدند با بلك وضع اسفناك و برای رفع این وضع اسفناك این لایحه به مجلس آمد بنابراین پیشنهادی که فرمودند جناب زهر و لیدر اقلیت صد درصد بنظر بنده وارد است و این تشدید مجازات است و اگر واقعاً عنوان تغییر بکند که تشدید مجازات است کاملاً صحیح است ولی با اگر بخواهیم وارد بشویم که چرا قانون کار اجرا نشده بلك بحث خارج است قدم دوم که خیال میکنم باید برداشت و تأکید کرد وضع بچه‌های کمتر از ۱۲ سال در کارگاهها که بلك وضع استثنائی و ظالمانه است همین وضع استثنائی خاص و ظالمانه است که امروز همه ما باید تعصب خاصی نسبت باین لایحه نگاه میکنیم و امثالله مورد تصویب قرار میدهیم بنابراین همانطوریکه فرمودید وقتیکه مجازات بحدا علی برسد و با تشدید مجازات شود طبعاً دستگاههای قضائی و اجرایی مجبورند میزان مجازات را رعایت بکنند نسبت به این گروه متخلفین و وقتی رعایت کردند لااقل اطفال کمتر از ۱۲ سال مورد استثنای قرار نمیگیرند و آن قانون کاربان وضعی که توضیح فرمودید معجزی است و بنده قاضی حالی مجازات را می‌گیرم با استناد مواد مخففه ۴۷ و ۴۷ مکرر و امثالهم تبدیل به غرامت نقدی می‌کنم و کارفرما این کار را می‌کند ولی با این قانون نمی‌تواند اطفال کمتر از دوازده سال را مورد استثنای قرار بدهد و بنده اینجا عنوان بلك نماینده ملت نه بعنوان بلك نماینده حزبی از توجه خاصی که نسبت به اطفال کمتر از دوازده سال معقول داشته‌اند تشکر می‌کنم.

رئیس - آقای رامبد بفرمائید.

رامبد - مطالبی در مورد تعمیم دادن این لایحه بیان شد نکاتی اشاره شد که چرا دولت باین فکر افتاده مسائلی عنوان شد که وزارت کار، کارخودش را نمی‌کند ولی بلك نکته جدیدی را من از نماینده محترم دولت تقاضا می‌کنم توضیح بفرمایند آیا این بچه‌هایی که کارگاههای فتنه و سلامتشان را مختل می‌کردند و بلك آبنده‌شان را آثار بلك می‌کردند و ای بسا تنبیه بدنی می‌شد

برای فریب و خوشی ولذت و خوشگذرانی با بچه‌ها رفتند؟ این استعمار کنندگان، استعمار کنندگان امثال این لایحه را می‌توانیم استعمال کنیم این اطفال را که در آنجا حبس می‌کردند بزور تازیانه بود؟ با زور یاسبان بود؟ سلسلن واقعی بروید اجبار، استیصال، عدم توجه این کار می‌کردند - حالا دولت با استناد ارقامی که در موقع و در آنجا مطرح شد بیش از ۷۵ درصد کارهای اقتصادی مملکت را در انحصار خودش قرار داده برای زمین زدن کمی این اطفال که قرار است دیگر نروند و دیگر کار نکنند چه فکری کرده جناب آقای معتمدی در جواب بدهید که آن پدر و مادری که فرزندشان را می‌شدند در آن درخمه و خاک می‌خورند و میدانند که سل می‌گیرد آیا ترجیح میدهند که بچه‌شان برود در مدرسه بیرون بخواند و مثل شما معاون و زارتخانه بشود یا با بچه‌شان دشمنی دارند همه چیز تظاهر همه چیز این الوقتی، این نلاج شد چقدر بلیط فروش بخت آزمایی ملی توی خیابان بخارند و بول بدهند از پیشگاه مجلس شورای ملی با استناد میکنم و آن این است در ردیف اینکه این ثابت را بفرمائید و این اطفال معصوم را از این بکنه در آبنده زندگیشان تباہ نشود طبق این قانون از رفتن بکارگاه معزوم می‌کنید به بینید که برای رفتن باین کارگاه وضع بکنه خواهد شد آن موقع است که به تصویب این قانون باید احسن کنت لایحه‌ای می‌آوردید که کشاورز تریاکی از کنت گندم محروم میکنید بهتر است قدری از نوبتهای دولتی بیاده بشوید و از کسانی که در کنار خیابان قوی بیاده رویا در حال غش هستند بپرسید کی هستید جواب میدهند تریاکی هستم و خانه وزند گیم رافر و ختم و بیش از باده پشت درب بیمارستانهای ترک اعتیاد معطل شدم و مرا بر معامله بستری نکردند (صحیح است).

رئیس - آقای دکتر رضوانی بفرمائید.

دکتر رضوانی - با کسب اجازه از مقام محترم زنده در مطلب کارگران قالبیافی و بخصوص توضیح فرموده استعمار و خدای نکرده سوء استفاده عده‌ای از زندگیشان این مملکت بعنوان کارفرما باین قالبیافی و با توجه باین بکنه باین صنعت کاملاً وارد هستم لازم دیدم

توضیحاتی بعرض نیامند کان محترم برسانم که مورد نظر در موقع تصویب این لایحه داشته باشم همانطور که اطلاع دارید کارگرانیکه در این صنعت مشغول کار هستند منحصر باطفال خردسال و اطفال کمتر از ۱۲ سال نیستند بلکه زنها و مردان بزرگسالی در راه این صنعت زحمت میکنند که ماهیت این صنعت سلامتی آنها صدمه میزند و بنده بچشم خود دیدم بسیاری از زنان با بارداری را که روی تخته‌قالی میشینند و کار میکنند و اثر آن نوع کار کردن بچه ناقص بدنیا می‌آید و بوسیله‌ای از بزرگسالان یعنی مردانی که اگر صاحب حرفه و معلوماتی بودند هرگز مشغول باین صنعت نمیشدند و چشمان خود را از دست نمیدادند اگر به ماهیت این صنعت توجه بشود بنظر من همه آقایان تأیید خواهند فرمود که این کلمه استعمار در مورد این صنعت وجود ندارد برای اینکه با مشخصه وارد این صنعت هستند به غلط نام کارفرما داده میشود برای اینکه کار کردن آزادانه در منازل و اخذ مواد اولیه از صاحب کار است آنهم در موافقی که خودشان دلشان بخواهد مشغول بکار میشوند یعنی بسیاری از کارگران کارهای دیگری هم دارند و اوقات دیگر خود را در راه این صنعت بکار میاندازند موقعی استعمار بوجود می‌آید که در ساعت معلومی در بلك محل معلومی بایک حقوق ناچیز عده‌ای بکاری مشغول بشوند و در اثر کم دادن اجرت منافع زیادی بدست بیاورند این استعمار است آقایان من میخواهم حضور همه آقایان عرض کنم با توجه به ماهیت این صنعت استعمار در این صنعت وجود ندارد اگر هر کس مایل باشد خصوصاً با اوبحث میکنم و آن آقای دانشمندی که در کاشان تشریف داشتند بنظر من اطلاع زیادی از این صنعت نداشته‌اند (مهندس ارفع - پس کارگاههای بزرگ قالبیافی وجود ندارد؟) کارگاههای بزرگ قالبیافی وجود ندارد جناب آقای مهندس ارفع وضع صنعت قالبی به این نحو است که یک نفر که صاحب چند دستگاه قالبی است این مواد اولیه را در محل خودش تهیه میکند و در کارگاههای قالبی که در شهر و اطراف شهر است میرود و بمرمدم که مایل هستند که در این صنعت مشغول بکار شوند داده میشود (عباس میرزائی - این استعمار است) (دکتر صدر - روزی پنج ریال مزد میدهند) من

تصرف کرده کاملاً استخوانی. شما اگر میخواهید مملکت
 ایران خدمت کنید بیایید راه و چاره منطقی پیدا کنید که
 از راه منفی باقی نمیتوانیم نتیجه بگیریم وزارت کار هیچ
 تقصیری ندارد و هیچ تساهلی نکرده و اگر واقعا علاقه
 دارید بیاید و روز تهیه کنید و در نتیجه مملکت
 رسیدگی میکند و از راه منفی باقی که فلان کارگر پنج
 قران بیشتر بگیرد نتیجه ای عاید نمیشود (دکتر صدر -
 شما کار فرما هستید) آقایان اجازه فرمائید با سرو صدا
 نمیشود کار را تمام کرد توجه فرمائید من برای شما
 صحبت میکنم اگر فرمایشی در جواب بنده دارید از پشت
 این تریبون فرمائید موقعی که ما يك پنجه قالی را از
 این مملکت صادر میکنیم ما در اختیار مشتریان خارج
 از مملکت هستیم باید بماهیت این صنعت پی برید بنده
 عرض میکنم تا آنجا که اطلاع دارم هر متر قالی که
 فروخته میشود نصف از قیمت آن عاید کارگر میشود
 (همه فرمائید گان - اینطور نیست) شما فرمائید که
 همچو چیزی نیست شما باید يك شخص مطلع صحبت میکنید
 شما اطلاع کافی به اندازه بنده ندارید وقتی ما میخواهیم
 يك متر قالی بوجود بیاوریم ارزش این يك متر قالی عبارتست
 از قیمتی که بابت مواد اولیه داده میشود و به علاوه اجرتی
 که بکارگر داده میشود من عرض میکنم ماهیت این صنعت
 بنحوی است که اجرت کارگر بسیار زیاد است در این کار
 آقایان استدعا میکنم توجه فرمائید و سرسری جواب مرا
 ندهید.

عباس میرزائی - اینطور نیست آقای دکتر.

پدرامی - بدترین نوع استخوانی است.

رئیس - آقای دکتر رضوانی بنده خیال میکنم راجع
 به این موضوع عدد کمیسیون صحبت فرمائید بهتر است در آنجا
 وقت بیشتری دارم و میتوانم جزئیات این مسائل رسیدگی
 کنید.

دکتر رضوانی - بنده با کمال میل حاضر هستم که
 تشریف بیاورم و در کمیسیون و بحث بشود و میخواهم بهر ایض
 اینطور خاتمه بدهم که این صنعت باید از طریق دیگری
 غیر از اقدامات وزارت کار هم اقدام بشود بنحوی که
 کارگران نفع از بازاری عایدشان بشود و فروش و فروش قیمت

بیشتری داشته باشد تا آن اشخاصی که در این صنعت
 میکنند عایدی بیشتری داشته باشند بنده افتخار دارم
 که عرض تمام آقایان نمایندگان برسانم که آنها
 در صنعت فرش وارد هستند از شاهدوستان خنجر
 و علاقمندان واقعی به مملکت هستند و همان
 که انقلاب سفید انتظار دارد آنها هم به سیر
 از نیت شخص اول مملکت هر اقدامی که لازم باشد
 پیش برد این صنعت مملکت توجه مینمایند.

رئیس - آقای معتمدی فرمائید.

معتمدی (معاون وزارت کار) - با اجازه مقابله
 جناب یزشکیور مطالبی را عنوان فرمودند بنده بابت
 ارادتتی که بایشان و به گروه پارلمانی حزب مع
 یان ایرانیت دارم امیدوارم که ایشان با توجه نسبت
 حقایق و بخصوص با توجه به زحماتی که عده ای از
 زحمتکش این مملکت در دستگاه وزارت کار و دستگاه
 تابعه متحمل میشوند تریبی فراهم فرمائید که این افتخار
 ارادت بیشتر شود و یقین بیشتر خواهد شد مساوی گشت
 وزارت کار عنوان شد بعقد من يك قسمت عمده اش از نظر
 وزارت کار و ایراد راجع به وظائف وزارت کار ندانسته
 حملات ناشی از موارد دیگری بود که از نظر بنده
 با کمال افتخار عرض کنم قدیمی ترین فردی هستم که
 کارگر و مسافران کارگری سرکار داشتم و دارم قابل تریبی
 فرمودند و حال است قانون کار تصویب شده است و در اجراء
 قانون هنوز اقدامی نشده بنده دعوت میکنم از ایشان
 دوستانشان که گاهی يك سری به داد گاهای وزارت کار
 بزنند و اگر آنجا نوانستند تحمل نکنند و چندین
 صرف وقت بکنند بنده حرفم را پس بگیرم البته
 که در آن دستگاه کار میکنند خدمتشان را بخوانند
 نتوانستند بعهده داشته باشند قانون کار منحصر بکار
 این ماده که مربوط بمنع کار اطفال است نیست قانون
 فصول مختلفی دارد بنده در فرصت مناسب گزارش جناب
 از وظایفی را که قانون بعهده وزارت کار گذاشته است
 خدمتاتی که این دستگاه در طرف این مدت کرده است
 مشکلاتی که خود آقای یزشکیور و آقایان معتمدی
 هستند و یا سدهائیکه در مقابل ما بوده و هنوز هم
 دارد و شاید يك قسمتی منظور از تقدیم این لایحه

بنده هم رسیده ام و است تقدیم خواهم کرد وظایفی که در آنجا
 برانده است بایستی با تحقیق و با نظر خوش بینی توجه بشود
 بود شوق قرار بگیرد برای اینکه همانطور که عرض
 کرده وزارت کار در مشکلات بن شرایط انجام وظیفه میکند
 و بیشتر خدمت آنها از نظر مجلس شورای ملی ندیده
 گرفته نشود مطالبیکه اینجا گفته شد باعث دلسردی آنها
 شد یزشکیور - من در باره کارکنان صحبت نکردم
 و فرمودید که خنجر خسروانی دبیر کل حزب ایران
 در جری بود کار است؟ بنظر من هیچ مابینتی ندارد
 بنده حزب یزشکیور ۳۴ سال است که خدمت میکنم و از
 نیت ما من حزب ایران نون هم هستم (احسنت) اعتقاد
 و من هم مابین حزبی دارم ولی خدا را شاهد میکنم
 که بیعت و طغیان حزبی را با وظایف اداری نخواستم مخلوط
 نکنم و محظوم نشده است و آقای خسروانی هم این عقیده را
 داشته و کار میکنم همیشه تلقین کرده است که ایشان
 در خدمت وزارت کار هیچگونه قصوری نکرده اند جناب
 یزشکیور بنده فرمایشات جناب آقای رامبد را جواب يك
 نیت فرمایشات شما میدانم ما میدانیم که در بعضی از
 کارهای کارهای کمتر از ۱۲ سال کار میکنند و الا اینها
 مینمایند و از سان ما با آنجا میروند اینها را از نظر

توزیع مخفی میکنند و ما هم میدانیم و گاهی خودمان
 جنس را میبندیم زیرا اگر این فرد ۱۲ ساله این کار
 را بکند ما در مضیقه قرار میگیریم و این خود يك
 مسئله است که باید با اجرای برنامه هائیکه در این
 مملکت اجرا شده است این موضوع خود بخود از بین
 خواهد رفت کما اینکه از بین هم رفته است الا آن شمار
 کارگهائی صنعتی کارگرهای یکدیگر را میبردند - سال ۶۰
 ما پیش از دست کارگر زائد تمام کارگاهها مینالیدند ولی
 امروز این وضع وجود ندارد و اینکه فرمودید کدام يك از
 تخلفات این کار اجرا شده است بنده از آقایان دعوت میکنم
 که تشریح بدهند بیند شعبه بازرسی مخصوصی را که برای
 کنترل محتاج در وزارت کار ایجاد شده است و رسیدگی
 میکند نظارت ناشی از قانون کار چه فعالیتی دارد من آمار این
 نظارت در اختیارتان میگذارم که به پیشید ما بیکار
 نشناسیم جناب یزشکیور جنابعالی میدانید که مردم

رای قانون نیستند بلکه قانون برای ایجاد تنه ایان
 و نه بود و رفاه برای مردم و در زندگی مردم است ما اگر
 يك قانون را جلویمان بگذاریم بدون توجه به مقتضیات
 موهوم و بیگانه اجرا کنیم آن روز بیشتر مورد ایراد و اعتراض
 جنابعالی و مجلس شورای ملی قرار میگیریم (صحیح است)
 توجه فرمائید (یزشکیور - این عمل جرم است قانون
 را باید اجرا کرد) توجه فرمائید ما قانون بنده های
 اجتماعی داریم و باید اجرا کنیم این کار را هم بتدریج
 انجام میدهیم ولی اگر بخوایم يك مرتبه در تمام شئون
 این را رسوخ بدهیم کارها فلج میشود این است که ما
 همانطور که عرض کردم تمام این موارد را در دست اجرا
 داریم ولی خود جنابعالی میدانید که قوانین اجتماعی
 قوانین و مقرراتی نیست که سرعت اجرا بشود (دکتر
 طالع - چشمشان را هم گذاشتند تا اجرا نشود) بنده
 خیلی بواش صحبت میکنم و امیدوارم آقایان هم همین ترتیب
 مطالب خودشان را بفرمایند (یزشکیور - در کدام مملکت
 میگویند که قانون را نمیشود اجرا کرد) اجازه فرمائید
 بنده عرض کردم قانونی را که ما در دست داریم اجرا
 میکنیم و مواردش را هم ضمن گزارش مفصل جدا گانه
 ممکن است خدمت آقایان تقدیم کنم تا ببینید که اشکالاتی
 در کار است و بدانید اینکار نشسته ایم و این اشکالات را نمیشود
 ندیده گرفت و این قانون را ما بالا اجرا نگذاشته ایم منتھی
 همانطور که عرض کردم ما آن سرعتی که مورد نظر است
 اجراءش چه از نظر سازمان اداری چه از نظر موافقی که
 در جلوی ما هست ممکن است امکان پذیر نباشد ولی بنده
 آنچه چیزی را که میتوانم عرض کنم و ایمان دارم این است
 که افرادی که در وزارت کار و دستگاههای وابسته کار میکنند
 افرادی هستند که معتقد و مؤمن به کارشان هستند و دنبال این
 هستند که باری از دوش طبقات زحمتکش بردارند و من خیلی
 تأسف میخورم که اینجا عرض کنم گاهی دستگاهها و
 دادگاههای ما را دستگاههای کارگری مینامند و این حقیقتی
 است که چون معادلات کرده ایم و همیشه خودمان را در وضعی
 قرار داده ایم که همیشه طرفدار کارگر بوده ایم این شبهه بوجود
 آمده است بهر صورت راجع به این قانون باید عرض کنم موضوع
 فرش و کارگران قالی باف از نظر وزارت کار و دولت پوشیده نبوده
 است و بخصوص شخص اعلیحضرت همایون شاهنشاه آرا بهره

چندین بار صورت دادند و این موضوع را تأکید فرموده اند در صورت جلسات شورای عالی اقتصاد که در حضور شاهنشاه تشکیل شده است تمام این موارد ذکر شده است و برنامه های مختلفی برای جلوگیری از وضعی که روی صنعت فرش وجود دارد تهیه شده است و آخرین برنامه اینکه روز شنبه اولین قسمت آن در کرمان اجرا میشود اینست که این کار گاهها را اینها بدهم بکنند و در نتیجه تمرکز اینها هم وضع زندگی کارگر بهتر میشود هم امکان رسیدگی بکار گاهها بهتر میشود و در مسافرنی که بکرمان رفته شاید بیش از چندین کیلومتر پیاده رفته تا آنجا که داخل یک خانه یک کارگاه دیگر رفته تصدیق میفرمائید که با این وضعی که هست رسیدگی و رسیدن یک بازرسی وزارت کار با آنجا که ببیند کارگری هست یا نیست و بعد عنوان کارگاه خانوادگی و این مسائل که پیش میآید مثلاً کار پدر بزرگ بانوه غیر تمام اینها وجود داشته و بواسطه وجود همین اشکالات در صدد برآمدیم که از یک ضمانت اجرای شدید تر استفاده شود و افعا افزاد خودشان مقید باشند که این کار را بکنند مسائل بین کارگر و کارفرما یک روابط انسانی است که اگر دو طرف انسانی فکر نکنند هیچ قانونی نمیتواند آنها را وادار بکند که با هم همکاری صحیح و انسانی داشته باشند و چون در بعضی از اماکنی که فرش میافند این روابط اجرا نمیشد این قانون بعمل آمده است البته آقایان پیشنهادهایی خواهند فرمود و ما سعی میکنیم عین مصوبات مجلس محترم شورای ملی را بوقع اجرا بگذاریم ولی باز هم در خانه تا کیده میکنم جناب آقای یزیشکیور آقایان نمایندگان محترم افرادی که در وزارت کار کار میکنند افراد بسیار بسیار زحمتکش هستند و همیشه به پشتیبانی و لطف آقایان احتیاج دارند

رئیس - آقای مهندس بهرامزاده ابراهیمی بفرمائید

مهندس بهرامزاده ابراهیمی - ریاست معظم مجلس شورای ملی حضار محترم بنظر من این لایحه تقدیمی واقعاً جوابگوی مشکلات ما در صنعت قالی نیست واقعاً آیا حالا که ما این ماده واحد را تقدیم مجلس شورای ملی میکنیم منظورمان چیست؟ آیا ما به ضعف جسمی طفل فکر میکنیم؟ یا اینکه راجع به تحصیلانش ناراحتیم و فکر میکنیم این کودک عوض اینکه بسدرس خواندن بپردازد

آمده پشت کار قالی روزش را به شب میرساند؛ اگر راجع به ضعف جسمی کودک فکر کنیم آیا پیش از اینکه راجع به نوع کارش فکر کنیم صحیح تر نیست که اول راجع به غذا، بهداشت، تحصیل و بالاخره تر بیتش فکر کنیم؟ راجع به تحصیل بچهها در دهات آنهاستیکه باده سرو کار دارند و با وضع این بچهها آشنا هستند باید بدانند که اولیای آنها از فقر زیاد هست که بچههاشان را مجبور میکنند بروند در کارگاه قالی بنشینند آیا اگر شمار سفره نان غذا داشته باشید این کار را میکنند یا نه؟ شما معین است بعلم اینکه فهم دارید، سواد دارید، شعور دارید، دنیا دیده هستید این کار را نکنید ولی یک آدمیکه سواد ندارد این کار را میکند و در ایران هم برای اولین دفعه این کار اتفاق افتاده در بسیاری از ممالک متقدم دنیا این کار اتفاق افتاده بالاخره با بالا آمدن درآمد سرانه مردم و بهتر شدن طرز فکرشان تحصیلان نشان بواش بواش دیگر پدر و مادرها حاضر نشدند بفرزاده ساله یا کوچکترشان را پشت کارگاه های صنعتی قرار دهند میدانیم که این بچهها خودشان هم بزرگ ندارند، پدر و مادرشان هم پول بقدر کافی ندارند و در آمدشان با آنکه با سرعت قابل ملاحظه ای زیاد تر میشود فعلاً محدود است باید خیلی کار بکنند تا بتوانند بر احتی شکم خود و بچهها را سیر بکنند یک لباس ساده هم بپوشند آیا اگر یک نفر بیاید یک حرف عجیب و غریبی پشت این فرزند بزند و بگوید آقایان بیائید بپر بچه ای که در ده هر روز میرود سر کلاس مینشیند روزانه یک مقدار پول بدهم شاید بعضی ها تعجب بکنند و بگویند عجب پیشنهادش عاقلانه ای است و واقعاً از کجای بودجه کشور میشود چنین پولی باین کار تخصیص داد و به مجلس شورای ملی قبولاند که این پول لازمست و باید داد ولی باور فرمائید اگر این پول را میدادید از پولهای دیگری که جاهای دیگر خرج میکنیم شاید با مال آن نفع بیشتری عاید بچه های مملکتمان میکردیم مضافاً بعد از اینکه فرزند آن پول بهشان دادیم و اینها بهتر تحصیل کردند بدنود حالا که وزیر اصلاحات ارضی با اصطلاح همه جور دارد فکر که مربوط به خودش را میکند یک تریبی میداد بعد از اینکه این بچهها در بیلم کلاس شش را گرفتند شش کت های در

اول آنها را استخدام بکنند تا اگر جائی کسی باید پشت تراکتور بنشیند اول آنکه تصدیق کلاس شش دارد یا چهار دارد اول بنشیند اگر شش کت تعاونی میباید استخدامی کند باید فرزند تحصیل کرده دهاتی کارمند آن شود نه کسی که بپرده است و سواد ندارد نه کسی که از طرف مالک ده پیشنهاد میشود نه کسی که حتی فسر ماندار و بخدار محل پیشنهادش میکند و صلاحیت ندارد امری - ابتکار را شرکت های تعاونی دارند میکنند بگری از شرایط استخدام با سواد بودن افراد و بومی بودن و تولید محل است) آقایان من خودم بر رأی العین دیدم و اگر کسی هم غافلقتند است حاضرم نشانیش بدهم جاهائی هست که مدرسه ساخته شده و مدیر هم فرستاده شده ولی بعضی بچه سر کلاس نمیروند آیا بکنفر روانشناس و بکنفر عالم خدع آنها یک متخصص اقتصاد کشاورزی آیا بکنفر و هنرگر بفران این افتاده است چرا حالا که مدرسه ساخته شده معلم برایش تعیین شده نیمکت دارد و اطافش آفتاب درست، بچه های دیگر هم هستند معذک بعضی بچهها سر کلاس نمیروند علتش بیشتر همان فقر است بسیار خوب ما یک مشکلی زور و بر هستیم انشاء الله در یک ظرف زمانی هم حلش میکنیم ولی حالا یک صحبت دیگری شده بخواهم پیش بکنم و آن این است که فرض کنیم ما صلاحیت قالی بافی را در ایران محکوم بدانیم بگوئیم چون این صنعت بچه های ما را ضعیف و نحیف بار میآورد و بزرگترها بمان را باعث میشود باز و بر نمیرند یا بچه سقط کنند یا بکمتر بگذاریم بنظر من این شایسته نیست بزی بکنه این صنعت می دانید که بعد از نفت دومین صنعت است و می دانید همین الان که نوب این مجلس نشسته آمد صد نفر قالی شما ۳۱/۹ درصد صادرات کل کشور را تشکیل میدهد اولادوند - بفرمائید ۳۲ درصد) یا بقول آقای فولادوند ۳۲ درصد پس شما بطور می توانید به یک قلم بین همی از صادرات ما بی اعتنائی نگاه کنید آیا حساب کرده اند اگر بچه ۱۲ ساله نرود ۱۲۰ گره نرود، این صنعت قالی فردا چه سرش می آید و انعکاش در اقتصاد و صادراتش چیست، اینجا یک مطالبی هست که باید مورد تحقیق قرار بگیرد و بعد یک تصمیم واقعی رروش گرفته شود گاهی اوقات اجاب می کند که بله برای

اول آنها را استخدام بکنند تا اگر جائی کسی باید پشت تراکتور بنشیند اول آنکه تصدیق کلاس شش دارد یا چهار دارد اول بنشیند اگر شش کت تعاونی میباید استخدامی کند باید فرزند تحصیل کرده دهاتی کارمند آن شود نه کسی که بپرده است و سواد ندارد نه کسی که از طرف مالک ده پیشنهاد میشود نه کسی که حتی فسر ماندار و بخدار محل پیشنهادش میکند و صلاحیت ندارد امری - ابتکار را شرکت های تعاونی دارند میکنند بگری از شرایط استخدام با سواد بودن افراد و بومی بودن و تولید محل است) آقایان من خودم بر رأی العین دیدم و اگر کسی هم غافلقتند است حاضرم نشانیش بدهم جاهائی هست که مدرسه ساخته شده و مدیر هم فرستاده شده ولی بعضی بچه سر کلاس نمیروند آیا بکنفر روانشناس و بکنفر عالم خدع آنها یک متخصص اقتصاد کشاورزی آیا بکنفر و هنرگر بفران این افتاده است چرا حالا که مدرسه ساخته شده معلم برایش تعیین شده نیمکت دارد و اطافش آفتاب درست، بچه های دیگر هم هستند معذک بعضی بچهها سر کلاس نمیروند علتش بیشتر همان فقر است بسیار خوب ما یک مشکلی زور و بر هستیم انشاء الله در یک ظرف زمانی هم حلش میکنیم ولی حالا یک صحبت دیگری شده بخواهم پیش بکنم و آن این است که فرض کنیم ما صلاحیت قالی بافی را در ایران محکوم بدانیم بگوئیم چون این صنعت بچه های ما را ضعیف و نحیف بار میآورد و بزرگترها بمان را باعث میشود باز و بر نمیرند یا بچه سقط کنند یا بکمتر بگذاریم بنظر من این شایسته نیست بزی بکنه این صنعت می دانید که بعد از نفت دومین صنعت است و می دانید همین الان که نوب این مجلس نشسته آمد صد نفر قالی شما ۳۱/۹ درصد صادرات کل کشور را تشکیل میدهد اولادوند - بفرمائید ۳۲ درصد) یا بقول آقای فولادوند ۳۲ درصد پس شما بطور می توانید به یک قلم بین همی از صادرات ما بی اعتنائی نگاه کنید آیا حساب کرده اند اگر بچه ۱۲ ساله نرود ۱۲۰ گره نرود، این صنعت قالی فردا چه سرش می آید و انعکاش در اقتصاد و صادراتش چیست، اینجا یک مطالبی هست که باید مورد تحقیق قرار بگیرد و بعد یک تصمیم واقعی رروش گرفته شود گاهی اوقات اجاب می کند که بله برای

اینکه یک صنعتی روی پایش بایستد و از بین نرود و وقتاً یک بچه ۱۲ ساله برود و بنشیند و کار کند ولی بشرطی که در فکر او باشند که مثلاً این بچه ۱۲ ساله بمدرسه هم برود و ضمناً انجام این عمل در مقابل ضرری که دارد دفع بیشتری از نظر توسعه اقتصادی و صادرات کشور داشته باشد. آقایان بنظر بنده درباره صنعت قالی بایستد اصلاً بطور کلی یک مطالعه دقیقی انجام بگیرد آمار گیری دقیق بشود صاحبان نظر و کسانی که تولید کننده این صنعت هستند یا دولتی هائی که وارد هستند از نظر تولید این محصول و از نظر بازار هائی که این محصول دارد واقعاً مطالعات دقیقی بکنند و بعد تریبی داده شود که این صنعت بقول فرنگیها بصورت نصفه صنعتی در بیاید که لازم نباشد برای هر کارگاه اصولاً بچه ها کار کنند بنده نمیتوانم بیایم بدون آنکه یک مطالعه ای کرده باشم و بدانم ایراد به آقای خسروانی و اشخاص دیگری که دارند کار میکنند بگیرم آقایان من بدون داشتن مدرک و مطالعه کافی صلاحیت تعریف و بد گفتن از کسی را ندارم (احسن) این است که بنده میخواهم استدعا کنم که در مورد این صنعت که در زندگی دهاتیهای ما و صادرات ما اثر زیادی دارد باید بازتری نگاه کنیم و یک مطالعه دقیق و همه جانبه ای بمنظور مدرنیزه کردنش انجام دهیم (بکنفر از نمایندگان پیشنهاد بدهید) (احسن).

رئیس - نظر دیگری در کلیات لایحه نیست؟

(اظهاری نشد) برود در شور ماده واحده رأی میگیریم خانها و آقایانی که موافقت خواهش میکنم قیام بفرمایند (اکثر برخاستند) تصویب شد، ماده واحده مطرح است نظری نیست؟ (اظهاری نشد) پیشنهادهای رسیده قرائت میشود.

(شرح زیر خوانده شد)

ریاست محترم مجلس شورای ملی بانهایت احترام بيشتهاد مينمايد قسمت ذيل ماده واحده لايحه مجازات بكار كماردن اطفال كمتر از دوازده سال حذف و بجاي آن جمله زير اضافه شود.

دولت موظف است در ظرف مدت يكسال و حيات تشكيل شرکتهای تعاونی فرش بافان و متمرکز ساختن کارگاههای قالیبافی را فراهم ساخته و کلیه کارگاههای خصوصی و خانوادگی را در شرکتهای تعاونی فرش مستقر

و کارگران آنرا مشمول قوانین کار و بیمه های اجتماعی نماید
 سیدعلی صائب - قضاوتی - عباس میرزائی -
 محدث زاده - موسی صالحی - پور ساطع - شاخوئی -
 امیر احمدی - حشمتی - حیدر صائبی

ریاست معظم مجلس شورای ملی
 پیشنهاد میگردد بماده واحده مجازات بکار کماردن
 کودکان ۱۲ ساله دو تبصره اضافه شود .

تبصره ۱ - در کارگاههای قالببافی که خانوادگی
 بودن آن مسلم شود کودکان که بیش از ده سال نمیتوانند
 مشغول کار باشند و کودکانیکه سنشان میان ۱۰ و ۱۲ سال
 باشد وقت کارشان نباید از چهار ساعت تجاوز نماید .

تبصره ۲ - هر گاه ثابت شود که شخصی برای استفاده
 از کودکان سن آنها را غیر واقعی اظهار داشته باشد شناسنامه
 ثبت کرده از ۶ ماه تا دو سال حبس تأدیبی محکوم خواهد
 شد .

ریاست محترم مجلس شورای ملی
 پیشنهاد میکنم جمله آخر ماده واحده (لایحه چایی
 شماره ۵۴۵) حذف شود .

دکتر اسفندیاری
 ریاست محترم مجلس شورای ملی

پیشنهاد میگردد تغییرات زیر در لایحه داده شود
 ۱ - عنوان قانون به «قانون تشدید مجازات بکار
 کماردن اطفال کمتر از دوازده سال» تبدیل گردد .

۲ - ماده واحده بشرح زیر تغییر نماید :
 « مجازات کسانیکه اطفال کمتر از دوازده سال
 را حتی بعنوان کارآموزی در کارگاهها بکار بکارند بحسب
 تأدیبی از ششماه تا یکسال و تأذیه غرامت از پنجمین ارزریال
 محکوم خواهد شد .

در صورت نگر از مجازات مرتکب سه سال حبس تأدیبی
 و تأذیه سیصد هزار ریال غرامت میباشد .
 کارگاههای موضوع ماده ۷ قانون کار مشمول این قانون
 نخواهد بود .

با احترامات - محسن یز شکپور
 ریاست معظم مجلس شورای ملی
 پیشنهاد مینماید تبصره زیر بماده واحده اضافه شود .

تبصره - در ۱۰ واردیکه اشتغال بکار اطفال اضطراری
 برای امر از معاش خود آنان باشد دولت مکلف است در برهه
 تأمین معاش و تحصیل آنان اقدام نماید .

فراکسیون پارلمانی حزب مردم - رامبد
 رئیس - لایحه و پیشنهادهای شورای مردم کمسیونهای
 مربوط ارجاع میشود .

**۱۵ - تقدیم یک فقره سؤال بوسیله آقای
 کریم بخش سعیدی .**

رئیس - آقای سعیدی بفرمائید .
 کریم بخش سعیدی - سؤالی است از دولت تقدیم
 میکنم .

**۱۶ - اعلام وصول و قرائت نامه مربوط بیک فقره لایحه
 قانونی از مجلس سنا**

رئیس - لایحه است از مجلس سنا رسیده برای اطلاع
 همکاران قرائت میشود .

(بشرح زیر قرائت شد)
 ریاست محترم مجلس شورای ملی
 گزارش کمیسیون شماره ۱۰ (کشور) در خصوص
 لایحه شماره ۵۵۳۴۴/۱۲/۱۳۴۶ دولت راجع بنوسازی
 و عمران شهری که ضمن مرقومه شماره ۴۹۱۷/۱۳۳/۱۳
 از آن مجلس محترم بمجلس سنا ارسال شد

در جلسه روز دوشنبه بیست و هفتم آبانماه ۱۳۴۷ مطرح
 مورد شور واقع و بشوایب مجلس سنا رسید، اینک لایحه
 قانونی مزبور که اصلاح شده به پیوست ارسال میشود .

رئیس مجلس سنا - جمفر شریف امامی
 رئیس - اصلاحات مجلس سنا بکمیسیونهای مربوط
 ارجاع میشود .

۱۷ - بیانات بعد از دستور آقای دکتر اسفندیاری بگانی

رئیس - آقای دکتر اسفندیاری بگانی بفرمائید
 دکتر اسفندیاری بگانی - عرض بنده خیلی مختصر
 است یک تذکری بود مربوط بدو فقره از اظهارات آقای
 وزیر اصلاحات ارضی در موقعیکه جناب آقای رئیس رأی گرفته
 که لایحه بکمیسیون بهداری برود ایشان دو اظهار کردند
 یکی فرمودند هیچ بررسی ایجاد امکان نمیکند و بعد فرمودند
 که امکانات بهداشتی در هیچ جای دنیا وجود ندارد و نظریه
 ما میخواهیم بنده میخواستم بگویم اینکه فرمودند هیچ

بررسی ایجاد امکان نمیکند این ناشی از اشتباه آقای وزیر
 است و درست معکوس آن صادق است یعنی تمام امکانات
 دنیا در اثر بررسی است چه بررسی علمی چه بررسی منطقی و چه
 بررسی تجربی از مطالعه است که نتیجه گیری میشود این
 را خواستم یادآوری کنم که بنده اشتباه میدانم و اطمینان
 دارم که تمام نمایندگان محترم علت سکوتیکه فرمودند
 ضد بن مطلب نبوده و این اشتباه محض است مطلب دومیکه
 فرمودند که امکانات بهداشتی در هیچ جای دنیا موجود
 نیست در صورتیکه این حقیقت ندارد امکانات
 بهدشتی در تمام ممالک غربی یعنی کشورهای اروپائی و
 امریکای شمالی بهتر از آنچه ما تصور میکنیم موجود است و نه
 تنها امروز موضوع بهداشت و بهداری در همه جای دنیا
 جز ضروریات است مثل پوشاک لباس و معکن ، بهداشت
 هم جز ضروریات بشر است بلکه تمام دنیا میروند روی اینکفه
 در کوچکترین دهات در کوچکترین روستاها این طور
 فقرات حتی بوسیله وسایل نوین بسیار وسائط مدرن در تمام
 اروپا و امریکاست و امروز در هیچ جای کشورهای اروپائی
 و غربی کسی بی درمان نمی ماند حتی در کشورهای کمونیستی
 اینها هم بهداشت را جزء ضروریات خودشان میدانند و
 توجه دارند که تمام مردم بهره مند بشوند یعنی همه
 ضروریات برای همه مردم است .

مهندس اسدی سمیع - ایشان فرمودند بانوجه ۵۴
 هزاره نشود در هر ده بیک واحد درمانی درمانگاه و کلینیک
 ایجاد کرد .

دکتر اسفندیاری بگانی - در همه جای دنیا این واحد
 درمانی هست این واحد درمانی بسیار هست یعنی هیچکس بی درمان
 نیست نه شمار در هر جای دنیا که باشی در ممالک غرب عرض نکردم
 در فریقا و یا در اکثر ممالک آسیائی ولی در ممالک اروپائی
 مثل انگلستان و فرانسه و آلمان ، اثرش کسی که احتیاج

بدرمان دارد بک تلفن بر میدارد هر بیماری که هست نیساعت
 بعدش در هر جای کشورش باشد در ایش وسیله هست در کشور
 امریکاننده بهر ای العین دیدم کتابخانه دارند در روستاهای
 مملکت در هر صورت هدف بنده بحث در اطراف این موضوع
 نبود هدف این بود که سکوت نمایندگان را ناشی از بی
 اطلاعاتشان ندانند بنظر بنده ایشان بی اطلاع بودند که
 چنین چیزی گفتند (احسنت) .

**۱۸ - استرداد لایحه اصلاح تبصره ۵۱ قانون بودجه
 سال ۱۳۴۴ کل کشور بوسیله آقای معاون وزارت آب و برق
 رئیس - آقای مهندس ظهیری بفرمائید .**

مهندس ظهیری (معاون وزارت آب و برق) - با کسب
 اجازه از مقام محترم ریاست و نمایندگان محترم ماده واحده ای
 در اردیبهشت ماه ۱۳۴۵ در اصلاح تبصره ۵۱ بودجه سال
 ۱۳۴۴ تقدیم مجلس شورای ملی شده بود که چون این
 منظور در قانون برق ایران تأمین شده است بنابراین از
 طرف دولت مسترد میشود .

**۱۹ - قرائت دستور و تعیین موقع جلسه بعد -
 ختم جلسه**

رئیس - دستور جلسه آینده قرائت میشود .
 (بشرح زیر خوانده شد)
دستور جلسه ۸۶
 روز یکشنبه ۱۳۴۷/۹/۳

۱ - گزارش شور اول فروش املاک مورد اجاره
 بزاز عین مستاجر . شماره چاپ ۵۵۵

رئیس - با اجازه خانها و آقایان جلسه امروز را
 ختم میکنیم و چون ماه رمضان است جلسه آینده بساعت
 ده صبح روز یکشنبه موکول میشود .
 (بیست دقیقه بعد از ظهر جلسه ختم شد)
 رئیس مجلس شورای ملی - **عبدالله ریاضی**

سؤالات:

ریاست محترم مجلس شورای ملی

خواهشمند است مقرر دارید وزیر بهداشتی در مجلس شورای ملی حضور یافته و توضیح دهند که وزارتخانه مزبور برای انجام وظایفیکه جهت مداوای معتادین بعهده داشته و در آنچه اقدامی انجام داده است و برای مداوای معتادین چه تجهیزات مناسب و وسائل لازم و کافی بوجود آورده است.

ریاست محترم مجلس شورای ملی

خواهشمند است مقرر فرمائید آقای وزیر کار و امور اجتماعی در مجلس شورای ملی حضور یافته. تابه پرسشهای زیر پاسخ گویند.

۱- تاکنون برای اجرای ماده ۱۶ قانون کار که ممنوعیت بکار گماردن اطفال کمتر از دوازده سال در کارگاه حتی بعنوان کارآموزی میباشد، از طرف آن وزارتخانه وسازمانهای مربوط آن چه اقدامی انجام گرفته است؟

۲- از تاریخ تصویب قانون کار تاکنون که مدت ۱۰ سال میباشد وزارت کار و امور اجتماعی وسازمانهای مربوط آن چه تعداد مواردی را بر اثر نظارت قانونی خود مانع از انجام کار اطفال کمتر از دوازده سال شده اند و چه تعداد از موارد مزبور را برای رسیدگی بدادسراها اعلام داشته اند؟

۳- چرا باوجود ماده ۱۶ قانون مواد ۵۹ قانون مزبور که بکار گماردن اطفال کمتر از دوازده سال را حرام شناخته برای آن مجازات نقدی و حبس پیش بینی شده است و باوجود آنکه ادارات کار در همه مناطق از جمله مناطقی که کارگاههای قالیبافی وجود دارد، وزارت کار بوظیفه قانونی خود که جلوگیری از کار اطفال کمتر از دوازده سال در کارگاه باشد اقدام ننموده است؟

۴- تاکنون که مدت ده سال از تاریخ تصویب قانون کار میگذرد، وزارت کار و امور اجتماعی نسبت بانجام تکالیف و وظایف مقرر در تبصره ۲ ماده ۶ قانون کار چه اقدامی نموده است، کدامیک از آئین نامه های مندرج در تبصره مزبور تهیه نموده است و نسبت بمواردی که آئین نامه های مربوط را تنظیم ننموده از جمله آئین نامه های مربوط بکارکنان کشتی؛ کارگران بنادر و غیره، چرا تاکنون اقدام ننموده است و در نتیجه باعدم تنظیم نامه های مربوط عملاً قانون کار را برای گروه بسیاری از کارگران که کار طاقت فرسا دارند معلق گذارده؟

ریاست محترم مجلس شورای ملی

خواهشمند است مقرر فرمائید وزارت کار و امور اجتماعی سؤال اینجناب که در جلسه ششم تیر ماه مجلس شورای ملی بعمل آمده و تاکنون برخلاف نظامنامه مجلس بی جواب مانده است هر چه زودتر پاسخ دهند ضمناً از فرصت استفاده؛ سؤال زیر را به سئوالات گذشته اضافه مینماید:

کارگران پس از بازنشسته شدن از مزایای بیمه های اجتماعی محروم میشوند و دفترچه در مسانی آنها پس گون میشود با توجه بانسکه کارگر پس از سالیان متمادی در خدمت و در سنین پیری و پس از بازنشستگی احتیاج بیشتری با حمایت دستگاہهای درمانی و بهداشتی دارد چنین عمل دور از عدالت و مفهوم بیمه های اجتماعی را چگونه تغییر میکنند آیا در فکر رفع چنین نقیصه ای هستند یا نه؟

ریاست محترم مجلس شورای ملی

خواهشمند است مقرر فرمائید جناب آقای وزیر راه برای پاسخ بسئوالات زیر در مجلس شورای ملی حضور یابند:

۱- ساختمان شاهراه سفر - ابر اوغلی که در بر نامه سوم منظور گشته بود بجهت تاکنون آغاز نشده است.

۲- برای ساختمان ابن شاهراه حیاتی که اقتصاد آذربایجان غربی وابسته آنست و در برنامه چهارم با قید اولویت منظور گشته است تاکنون چه اقدامی شده و عملاً از چه موقع آغاز خواهد شد؟

با تقدیم احترامات دکتراعملی - دکتر فریور

ریاست محترم مجلس شورای ملی

خواهشمند است مقرر فرمائید جناب آقای وزیر بهداشتی برای پاسخ به سئوالات زیر در مجلس شورای ملی حضور یابند:

۱- وام گروههای پزشکی برای اقدام به تأسیس بیمارستان تاکنون در سراسر کشور بچه میزان پرداخت شده است.

۲- برای شهرستانهای آذربایجان غربی بویژه مهاباد چه مبلغ اعتبار برای پرداخت وام بگروههای پزشکی منظور شده است.

۳- چرا تاکنون از طرف بهداشتی مهاباد آگهی مربوط با استفاده از وام گروههای پزشکی انتشار نیافته است.

با تقدیم احترام - دکتر عاملی

مقام معظم مجلس شورای ملی

مستدعی است مقرر فرمائید به آقای وزیر کشاورزی اطلاع دهند که برای پاسخ سؤال زیر در مجلس حضور یابند.

سؤال:

آسمانخراش متعلق بوزارت کشاورزی در بلوار الیزابت چرا تا بحال نیمه تمام مانده و در مقابل وزارت کشاورزی ۴۵۰۰۰۰۰ ریال کرایه مسکن میدهد؟

داود مؤید امینی

مقام معظم ریاست محترم مجلس شورای ملی

خواهشمند است مقرر فرمائید جناب آقای وزیر آب و برق جهت پاسخ به سؤال زیر به مجلس تشریف بیاورند:

بدستورچه مقامی آب رودخانه بقیورد در فصل کشت شتوی امسال بروی چندین قراه بعمور بلوچستان بسته شده و بوج خسارات کشاورزان گردیده است و برای جبران خسارات کشاورزان و مجازات مسببین چه اقدامی معمول شده است؟

با تقدیم احترام - کریم بخش سعیدی